

MAGYAR CSERKÉSZ

Szerkeszti: VELŐSY ELEK

XV. évf. 11. sz. *1934. június 1.*

Ára 50 fillér.

Levelezzünk!

Kedves Fiúk!

Minden mondanivalónkat bele kell szorítanunk ebbe a közleménybe, mert rovatunk a nyáron szünetelni fog.

Először is: ha nincsen pénzetek arra, hogy külföldre utazzatok és mégis szeretnétek külföldiek társaságában kellemesen nyaralni, figyelmetekbe ajánljuk a debreceni nyári egyetemet. Ott minden évben szép számmal gyűlnek össze külföldi hallgatók, főként olaszok, németek, franciák, finnek, hogy magyarul tanuljanak s hogy idegen nyelvű előadásokból a mai Magyarországot megismerjék. Művelt, *reprezentatív*, cserkészszellemű magyar egyetemi hallgatókra pedig azért van ott szükség, hogy a külföldiek közvetlenül megismerkedjenek a magyar ifjúság hozzájuk legközelebb álló rétegével. Bővebb felvilágosítást a nyári egyetem titkársága ad (Debrecen, 10). Ismételjük: egyetemi hallgató, vagy érettségi után álló cserkészeknek ajánljuk.

A következők címei kaphatók meg tőlünk levelezés céljára:

Több *kanadai öregcserkészcsapat Ontario* államból. A levelezés nyelve *angol*.

Jacques Fangeron francia katolikus cserkész *Chateauroux*-ból. Levelezés nyelve *francia*.

Pierre Couesnon francia katolikus cserkész *Meaux*-ból (ugyancsak *franciául*).

John S. Ingham 20 éves angol öregvezető *Lancashire*-ből *(angolul)*.

Ezzel búcsúzunk is: viszontlátásra a Filléres Magyar Cserkészben!

Üzenetek:

Bélyeggyüjtők! Meuser Zoltán rg. II. o. t. bélyegeket akar cserélni veletek. Címe: Nagykanizsa, Sugár-út 13. — **F. D. 553.** Német nyelvű levelezőt szerzünk számodra. — **Dr. M. L. Zalaegerszeg.** A hindu diákcserkész címét már régebben kiadtuk másnak, azonban londoni levelezőt rövidesen kap Angliából. — **Cz. Béla, Bpest.** Attól félünk, hogy kérésedet nem tudjuk teljesíteni.

Átányi István.

Ki-rán-du-lók!

Nem sül ki a szemetek, hogy az erdei pihenőhelyeken szemétdombokat hagytok hátra?! Hogy nem ti hagytátok az — egészet? Jó, de az a „kevés", amit ott hagytatok, az is valami. Mert sok kicsi sokra megy s valószínűleg a vasárnapi kocaturisták is úgy gondolkoznak, hogy az ő eldobott kis konzervdobozuk igazán nem számít semmit sem...

Mit? Ti egy molekulányi szemetet sem szoktatok kint hagyni!? Hát jó, de miért nem tudtok erre rávenni másokat is? Miért ne lehetne, hogy 20 kiránduló között lévő egy cserkész visszatartsa a többi 19-et a szemeteléstől? Miért ne járhatnánk elöl itt is jó példával? Vagy miért nem tüntetjük el a szemetet, akár titokban is? Jó munka volna!

*

Cserkészek vonulnak nagy zajjal a közismert és közkedvelt kirándulóhely felé. — A kirándulóktól tarka tisztáson kikeresnek egy még le nem foglalt helyet és letelepednek. Pár perc alatt úszónadrágra és trikóra vetkőznek (némelyek ugyan még ez utóbbit is sokalták), egyik hátizsákból előkerül a football s megkezdődik a labdarúgás. De olyan hévvel, hogy talán estig meg sem állnak.

Ez kirándulás? Cserkészkirándulás? *Péká.*

Hibaigazítás.

Lapunk mult számának ezen a helyén a szövetségi főtisztviselők fogadási óráinak jegyzéke hibákkal telten jelent meg. Ez a hiradás az ügyvezető-elnök és a szerkesztő tudta nékül került bele a már korrigált lapba.

A hibás ezúton követi meg a cserkésztársadalmat felületes munkájáért.

ENRILO-nak

a kitünő szomjcsillapítónak, egyetlen kulacsból sem szabad hiányoznia.

Jól cukrozva üdítő és egészséges ital, mely különösen hosszabb túráknál nagy ellenállóképességet kölcsönöz.

Kizárólagosan honi nyersanyagokból gyártja

a FRANCK HENRIK FIAI RT.

nagykanizsai és mosonszentjánosi hazai gyáraiban.

MAGYAR CSERKÉSZ

A LILIOMOS IFJÚSÁG LAPJA *XV. évf. 11. sz. 1934. jún. 1.*

Motto: Laboremus! Dolgozzunk!

A MUNKA KÖLTÉSZETE

Munka és költészet? Furcsa pár! Varangy és pacsirta! Rabszolga-jaj és szeráfi dal. Porlepte hétköznap és napsugárban aranyló ünnep... Hogy illik egymás mellé ez a kettő?

„Az ember munkára született, amint a madár repülésre", írja Jób könyve. Igen, a munka voltaképen a legnagyobb áldás az emberre nézve: minden haladásnak, minden valódi kultúrának forrása, hajtóereje. A proto-evangélium ugyan kapcsolatba hozza a bűnbeeséssel. De nem mint következményt. Mert a munka az emberrel lett. A bűn csak a tövist, a verejtéket szerezte melléje.

Ezt a verejtékes munkát, amely az embermilliók számára mégis csak többnyire bojtorjánt termett, a pogány lélek átoknak tartotta. Szégyene volt a szabad harcosnak, polgárnak. Ez a fölfogás a forrása a rabszolgaságnak. — Aztán eljött az „Ács Fia". Munkában kérgesedett csodatévő szent keze nyomán megszépült a munka. Most már nem átok, hanem a mennyei Atya akarata. Szent kötelesség és áldozat és engesztelés. Örökbe számító érdemek eredője.

A krisztusi kovász azonban lassan hatol keresztül az emberi önzésen. A kényelemszeretetnek nehezen fűlik a foga a munkához. Mikor a „dolce far niente", az édes semmitevés sokkal jobban esik!

Fourier azt ajánlotta orvosságul, hogy dolgoztassunk napfényes, tágas, szép munkatermekben, vidám muzsikaszó mellett, jó bér ellenében. Akkor talán...?! — Hiú ábránd az ilyesmi!

És jön a forradalmi munkáskormány Oroszországban: ideig-óráig tudta is fanatizálni az embereket egy kemény munkával kiharcolandó munkásparadicsom reményének a megcsillogtatásával...

Jött Mussolini és Hitler és mások és valamennyi a munka himnuszát zengi más és más hangnemben s a tömegek valóban hajolnak is a szóra. De a Duce bűvös két szeme is becsukódik egyszer, a német diktátor lenyügöző hangja elnémul, a GPU véres korbácsa ronggyáfoszlik s akkor ismét csak nyögésre fordul a tömeg ajkán a parancsolt énekszó.

A munka keresztje pedig megmarad.

Azaz talán mégsem!

Tizenhatéves fiú leveléből idézek:

„Édesapám, ha látta volna! Mennyit rakodtunk! Mennyit zsákoltunk ide-oda! Kocsira fel, kocsiról le. Vonatra föl, vonatról le. Hamar a sátrakat! A rudakat! A köteleket...! De estére állt a tábor! Kicsit sok volt! De ez az igazi cserkészélet: tele küzdelemmel és munkával. Éljen a munka!"

Éljen a munka! Nem parancsszóra. Nem terror hatása alatt. Hanem meggyőződésből. S ezt a meggyőződést a cserkészet teremtette meg. A cserkészet, amely nem megírja, hanem éli a munka költészetét. A munkáét, amely módot ad, hogy másokon segítsünk. A munkáét, amely lehetővé teszi, hogy emelt homlokkal, egyenes derékkal, függetlenül járjuk az élet útjait.

A cserkészet a nótás munka iskolája. Itt mindenki dolgozik és minden munkának megvan a közvetlen látszatja. S a munkának ebben a szimfóniájában az imádságos munka viszi a prímhegedűt! Az Istenbe-kapcsolódott, emberszeretettől átizzított munka, amely önmagáról olyan szívesen megfeledkezik.

Ez a mi hitvallásunk! És amikor ifjaink ezrei nőnek fel kénytelen dologtalanságban s a becsületes munka eredménytelenségének tudatában: mi hajthatatlan meggyőződéssel kiáltjuk világgá és hárommillió aranyliliomos szív dobogja velünk a világon szerteszét:

Éljen a munka!

Muzsika

Még délelőtt
a szél fésülte fényesre, hullámosra a búzatábák
érett aranyát, szárnyalt a szó s a labda puffant.
Könnyű kiáltás szaladt az égnek és
gyermeklábakon a tornacipők
vigyáztak, hogy kikerüljék a fűben megbújt virágokat.
Boldog pacsirták énekeltek és úsztak a fényben,
bólogattak a virágok és kinyílt szemeink
csudálkozva tágultak a nyárra.

A földeken aratók éneke bújt meg és
könnyű gyermekhang felelgetett a szélnek.
Fények cikáztak, egy vércse csapott le, zuhant
s a magasban színesen lengett a tábori zászló
fekete felhők elé és aztán

(a ponyva alatt csöndes beszélgetés locsogott melegen,
ahogy a sátor szövetén kopogott a langyos eső).

Szabó Zoltán.

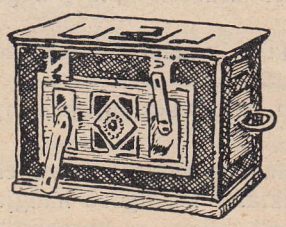
A CÉHEK

Napjainkban, amikor mindenfelé hatalmas gyárak emelkednek és ontják magukból az iparcikkek tömérdek mennyiségét, szinte el sem tudjuk képzelni, milyen volt az ipari élet a középkorban, amikor nem voltak gyárak, nem ismerték a munkavégzésre alkalmas energiákat az emberi és állati erőn kívül, nem voltak a mai értelemben vett gépek, nem tudták a gőzben rejlő hatalmas energiát hasznosítani, nem ismerték a gázt, nem fedezték föl az elektromosságot, stb.

Sokan szeretik a középkort „sötét" jelzővel illetni, pedig ez helytelen, hiszen a középkornak, noha nem voltak ily hatalmas technikai létesítmények és berendezések, mint mostanában, — sokat köszönhetünk.

A középkorban csak kézművesiparosok voltak és ezek a városokban virágoztak. Egy városban élő, azonos mesterséget űző iparosok céhekbe tömörültek. A céhek tehát voltaképpen érdekszövetségek voltak, melyeknek céljuk az volt, hogy megvédjék az illető iparágak becsületét és igyekezzenek azt minél tökéletesebbé kifejleszteni. A céhek akkor kezdtek teljesen kialakulni, mikor a gazdagodó városokban erős ipari fellendülés kezdődött és akkor szüntek meg, amikor a gépek felfedezése után a gyáripar erőteljesen megindult az egész világon. A céhek korszaka tehát a XII. századtól a XIX. századig terjedt, de virágzásuk a XIV—XVI. században érte el tetőpontját.

A céhek szabályai a *céhlevelekben* voltak lefektetve. Ezek a szabályok mai szemmel nézve elég szigorúak voltak és mélyen belenyúltak a mesterek magánéletébe is. A céh szabályait a mesterek állapították meg közös megbeszélés alapján, de ezek csak akkor léptek kötelezően életbe, ha a városi tanács elfogadta.

Egy régi céhláda.

A céhlevelet a *céhládában* őrizték. Ez a céhláda rendszerint remekbe készített láda volt; ebben helyezték el a céh iratait és a vagyonát. (Megfelel a mai Wertheim-szekrénynek!) A kötelező taksákból, melyet a legények fizettek be meghatározott időnként (a mai társadalombiztosító járulék őse!), továbbá a büntetésekből támogatták az elszegényedett mestereket, vagy a mesterek özvegyeit és árváit. A céhláda kezelője a *céhmester* volt. Ő volt egyúttal az egész céhnek a feje. Kötelessége volt őrködni azon, hogy a céh szabályait minden mester és legény megtartsa. Évégből időnként (rendesen hetenként egyszer) meg kellett látogatni a céhbe tartozó valamennyi mestert. Rendesen 1—3 évi időtartamra választották a mesterek maguk közül.

A céhmester után másik fontos tisztviselője a céhnek az *atyamester*, a legények főnöke volt. Valósággal atyja volt a céh kötelékébe tartozó valamennyi legénynek: ő ügyelt föl életmódjukra, a kihágásoknál ő bíráskodott fölöttük szigorúan, de igazságosan. Ha vándorló legény érkezett a városba, annak is nála kellett jelentkeznie és neki volt kötelessége, hogy valamelyik mesternél őt munkára elhelyezze.

A legények és az inasok a mesternél laktak és mintegy beletartoztak családjuk keretébe. A fiú, mint *inas* lépett be a céhbe és tanuló ideje rendszerint 3—5 év volt. Szigorú fegyelem alatt állott: a ház minden egyes tagjának köteles volt engedelmeskedni, az öreglegénynek épúgy, mint a mester feleségének, vagy akár a legfiatalabb gyermekének. Az első időben nem igen tanulhatta választott mesterségét, mert ide vágó dolgokat nem sokat bíztak rá. Inkább csak vizet hozott, söpört, fát vágott, edényt mosogatott, a legényeket kiszolgálta, stb. Egy régi kassai céhlevél az inas teendőit a következőképen írja le:

„A mester az inasnak nem köteles semmi bért adni és az inas a tanuló évek alatt köteles a házban mindazt végezni, amit méltányos módon bíznak rá, hogy ne szokjék a henyéléshez, amit az ördög párnájának neveznek."

Ha az inas leszolgálta inaséveit, *ifjú-legény* lett. Most már kapott fizetést is, de még alárendeltje volt a többi legénynek. ½—1 év után nyerte el rendszerint a legényi címet és fizetést.

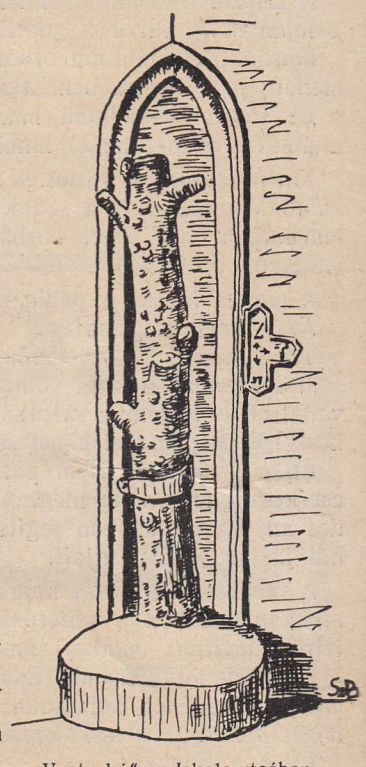
A fizetés a mai viszonyokat véve alapul, nem volt sok, különösen, ha azt vesszük, hogy a munkaidő igen nagy volt. A lőcsei szabó céh 1546-ban kelt céhlevele, mely a legények kötelességeivel foglalkozik, pl. kimondja az alábbiakat: „... a legények reggel négy órakor keljenek fel és dolgozzanak este 9 óráig, azután maguknak dolgozhatnak, ha akarnak, de nem a mester kárára".

Mostani szemmel nézve ez talán kissé nevetségesnek tűnik fel, de viszont abban az időben egész természetesnek találták, hogy a mester a legénynek minden idejét fölhasználhatja. A mai értelemben vett szórakozási lehetőségek (színház, mozi, hangversenyek, stb.) akkoriban teljesen hiányoztak. Hétköznap mindenki egész nap dolgozott és csak vasárnap volt a pihenés napja. Ezáltal azt akarták elérni, hogy a legénynek ne is maradjon ideje arra, hogy könnyelmű, vagy léha társaságban erkölcsileg meg nem engedett dolgokkal foglalkozzék.

Azért a céhek nem feledkeztek meg a legény szórakozásáról sem. Minden vasárnap és minden második héten egy hétköznap, amikor a céhládába befizették a köteles járulékot, a legényeknek szabad napjuk volt. Mivel a mester felelős volt legényei erkölcsi életéért, a szabad napot nem volt szabad akárhol eltölteniök, hanem vagy a saját mesterüknél, ha ez mért ki bort, vagy pedig egy céhbeli másik mesternél. A szórakozás főleg lakmározásban és beszélgetésben merült ki. Egy pint bort ilyenkor mindegyik legénynek meg kellett fizetni, akár megitta, akár nem.

A legénynek vagy felavatása után, vagy pedig később *vándorútra* kellett mennie. Ez a vándorút volt azután a legény addigi egyhangú életének legváltozatosabb része. Inas- és legényévei alatt nem sokat látott a világból, hiszen városából ki sem mozdulhatott; most a vándorút alatt nagy tapasztalatokra tett szert, látóköre bővült, lelke működött, önállósága növekedett és visszatérve hazájába, önkénytelenül is terjesztője lett a magával hozott műveltségnek.

A vándorlegények sokszor egész Európát bejárták. Minden városba, ahova megérkeztek, azonnal a céh atyamesterénél jelentkeztek, aki pártfogásába vette őket és elhelyezte valamelyik mesternél. A legény még otthon megkapta a *vándorkönyvet*, amelyet minden helység előljáróságánál láttamoztatnia kellett, akár keresett ott munkát, akár nem. Ha egy ideig dolgozott már egy városban, tovább ment és útját addig folytatta, amíg a 3 esztendő le nem járt. Működési helyeiről bizonyítványokat kellett szereznie, mert enélkül mester sohasem lehetett. Hollétéről évente egyszer születési helye előljáróságát tudósítani kellett.

„Vastuskó" az Iskola-utcában.

A legény bárhova került is, mindenütt megértő testvérekre talált és nyugodt lehetett afelől, hogy támogatják őt, ha megbecsüli magát. Egymással összeköttetésben álltak a vándorló legények, legalább is ezt bizonyítják az úgynevezett „vastuskó"-k, amelyeknek nyomát még napjainkban is meg lehet találni. Ezek az egyes városokban levő nagyobb, ágas-bogas fatuskók voltak, melyekbe minden, a városban megforduló vándorló legény egy vasszöget vert be. (Ilyen „vastuskó" van Budapesten is a II. kerületben, az Iskola-utcában, egy ház sarkánál. A szögeken különféle jelek, betűk és számok vannak. Jelentőségüket nem sikerült teljesen megfejteni, bizonyára az illető egyéni jelén kívül tartalmaznak olyan közös jelöléseket is, amelyek a város viszonyaira vonatkoznak. Hogy például milyenek a munkalehetőségek, vagy melyik mester hogyan bánik a legénynyel, stb.)

A nemzetközi testvériség kiépítésénél kétségkívül nagy szerepük volt ezeknek a szegény vándorlegényeknek, akik mivel közös sorsban voltak, szerették, fölkarolták és támogatták egymást. Ők voltak előmozdítói a különböző nemzetek közeledésének; a faji és nyelvi gyűlölet csökkenésének.

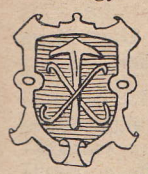
A vándorlás eltelte után a legény hazatért és ha volt pénze, letehette a *mestervizsgát*. Ez azonban elég szigorú volt, mert a céhek éberen őrködtek, hogy soraikba tehetségtelenek be ne kerüljenek. Akik a céh keretein kívül dolgoztak, azokat *kontároknak* nevezték. Ezek rendesen faluhelyen éltek és a falusi lakosság szükségleteit elégítették ki. A falusiak ugyanis nem mehettek be minden apró-cseprő dologért a városba. A kontárokat természetesen nem sarkalta a kari becsület és ezért nem is végeztek olyan tökéletes munkát. Éppen ezért változott meg idők folyamán a kontár szónak is az értelme: manapság „kon-

tár" mindenki, aki tökéletlen munkát végez, akár a szakmájában dolgozik, akár pedig nem.

A mestervizsga tehát igen nehéz volt, csupán a mesterek gyerekeinél tettek lényeges könnyítéseket, mert az volt a cél, hogy a mesterség apáról fiúra szálljon. Idegenből jött legénynek különösen nehéz volt bejutni a céhek mesterei közé.

A mesterjelöltnek remekművet kellett készítenie. Ennél ki volt kötve, hogy mit és mennyi idő alatt kell megcsinálni. Igy pl. a kádárlegénynek négy hordót, vagy két kádat és egy hordót kellett készíteni. A lőcsei mészáros céh megkívánta a következőt: egy ökröt, egy disznót, egy borjút levágni, megnyúzni és kimérésre feldarabolni.

Ha a remeket a mesterek bíráló testülete elfogadta, a legényt mesterré avatták. Ez a céh valamennyi mesterének a színe előtt történt. A mestereket ilyenkor „táblajáratással" hívták össze. Ennek lényege abban állott, hogy körülhordozták a céhcímert a mesterek műhelyeiben. Ilyenkor minden mesternek a meghatározott gyülekező helyre kellett sietnie.

A cserepesek (tetőfedők) céhcímere.

A szabók címere.

Az ácsok céhcímere.

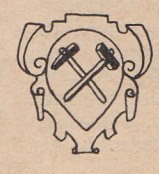

Az állványozók céhcímere.

Az újonnan felavatott mester köteles volt nagy lakomát rendezni, amelyen a céh valamennyi mestere, sok helyen a mesterek feleségei és a legények is résztvettek. A céhtörvények nem elégedtek meg akármilyen szerény vacsorával, hanem előírták, hogy hány fogásból álljon a lakoma, sőt sok helyen a „menü" is meg volt szabva. Igy pl. az egyik céh előírta, hogy a mesterlakomának 24 fogásból kell állnia.

A rézművesek címere.

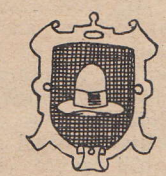
A bányászok céhcímere.

Az asztalosok címere.

A mészárosok céhcímere.

A kalaposok címere.

Aki azután átesett az élet tűzkeresztségén és mesterré lett, az már biztos révbe jutott; megélhetése és gazdagodási lehetősége biztosítva volt, mert hiszen, mint már említettem, a legények fizetése nagyon minimális volt úgy, hogy aki legénykorában nem volt nagyon takarékos, az még a mestervizsga költségeit sem tudta összegyűjteni.

A céhek maguk szabták meg *készítményeik árát*. Ezt az árat mindenkinek szigorúan meg kellett tartani: senki sem adhatta drágábban, vagy olcsóbban cikkeit. (A kartell középkori alakja.) Ha azután valamelyik céh az árakat kapzsiságból túlságosan magasra szabta, a városi előljáróság egész egyszerűen alacsonyabb árakat állapított meg, amelyek ellen fellebbezés nem volt. (A kartelek letörésének legegyszerűbb módja.)

Érdekes az a szabály, amelyik kimondja, hogy a fiatal mester egy éven és egy napon belül köteles *megházasodni*. Ezt tényleg mindenütt meg is tartották. Hiszen a mesternek már kellett háztartást vezetni, mert a legények és inasok nála laktak, másrészt meg ő se járhatott már a legények társaságába, tartózkodnia kellett minden kicsapongástól, szóval az erkölcsök legfőbb őre lett a családjához és műhelyéhez tartozókkal szemben.

A céhek feladatai közé tartozott sok helyen a *város védelmének az ellátása* is. Ez azért volt szükséges, mert nem szerették a város falai között az idegen katonaságot. És mivel a polgárság zöme céhekbe tömörült — hiszen túlnyomórészben iparosok alkották a város lakosságát —, elsősorban rájuk hárult a város védelme. A város falai és bástyái fel voltak osztva az egyes céhek között és mindegyiknek ki volt jelölve a helye, ahova veszély esetén sietnie kellett. A falak javítási költségeit is maguk a céhek viselték.

A céhek *szociális kötelességei* közül meg kell említeni a beteg legények támogatását és ápolását. Egy régi, 1570-ből való céhlevél így szabályozza ezt a kötelességet:

„Ha valakinek semmije sincsen és rokonai sincsenek, vagy azoknak sincs vagyonuk és amit a ládából adnak, ha életben marad se tudja visszafizetni, Isten nevében ajándékozzák neki és azért ha beteg, ápolják a legények."

A céhek a mesterségükön kívül a *művészetekkel* is foglalkoztak. Különösen az éneklést kultiválták és majdnem minden céhnek megvolt a maga „mesterdalnok" iskolája. Kezdetben, hogy a létszám nagyobb legyen, nem csupán mesterembereket vettek fel, azonban ők mindig túlsúlyban voltak. Rendesen havonként tartottak összejövetelt, melyen saját szórakoztatásukra költeményeket szavaltak és versenydalolást rendeztek. Az év három fő ünnepén azután nagy nyilvános énekversenyeket tartottak, hogy mindenki élvezhesse dalaikat.

Némelyik mesterember azután a költészet terén tényleg nagyszabású működést fejtett ki, bár irodalmilag örökbecsű műveket nem igen produkáltak. Igy pl. a legtermékenyebb volt közöttük a nürnbergi varga céhnek egyik érdemes tagja: Hans Sachs, aki hosszúra nyúlt élete folyamán csaknem félmillió verset, több, mint 4000 mesterdalt és 200 színművet írt.

A daloknál, verseknél és a színműveknél gondosan ügyeltek arra, hogy a tisztességgel ne jussanak ellentétbe. Szabályuk ki is mondja: „aki hamis, babonás, ábrándos, keresztényellenes és alaptalan tanokat, históriákat, példákat és gyalázatos, illetlen szavakat hangoztat énekében, melyek Jézus Krisztus tiszta idvezítő tanával, a jó élettel, erkölccsel és tisztességgel ellenkeznek, nem jutalmaztatik."

Aki győztesen került ki a dalosversenyből, az megkapta a legnagyobb ktiüntetést: nyakába akasztották az iskola legdrágább kincsét, a hosszú, nagy ezüstpénzekből összeállított láncot, amelynek viselése a legnagyobb dicsőség volt. A láncot a verseny után vissza kellett adni.

Összefoglalva az elmondottakat, a céhek a középkori szellemnek megfelelően az iparosnevelés kérdését a családok keretében kielégítően tudták megoldani. Aki az inasévek és legényévek nehézségein, továbbá a vándorláson és remekeléseken átjutott, az tényleg hasznos és értékes tagja lett a város társadalmának. Amelyik céh hivatását komolyan fogta fel, az szakmáját tényleg a mai napig utolérhetetlen művészi tökéletességre emelte. Mindenki igyekezett munkájába lelket vinni és azt legjobb tudása szerint végezte. Ügyeltek a céhek a városok közbiztonságára, tagjainak erkölcsös életére és vallásos szellemére.

Nekünk cserkészeknek is tanulságos a középkori céhrendszerek ismerete, mert látjuk, hogy az iparosifjúság nevelésével és jó kiképzésével elsőrangú szakemberré, már abban az időben is foglalkoztak. A cél tehát, amint látjuk, ugyanaz volt, mint most a cserkészeté, csak az eszközök voltak kissé mások, a kor szelleméhez alkalmazottak.

Szabó Bendegúz.

Jó móka lehetett!

Tavaly nyáron nagytábort tartottak az angol csapatok Észak-Angliában, közel a skót határhoz. Walesi és skót cserkészek táboroztak az erdőben nem messze egymástól. Tudvalévően ez a két nemzet állandóan arra törekszik, hogy egymást minél jobban megtréfálják. Történt, hogy a walesiek sáturrúd helyett sátruk csúcsát dróttal felkötötték egy fa ágára. Sötét éjjel a skótok óvatosan odakúsztak a sátorhoz, vigyázva eloldották a sátortartó cövekek köteleit, azután az egyikük felmászott a fára és felhúzta a fa egyik ágára.

Nagy volt a riadalom a walesiek között: éjszaka derekán felébredtek és nem találták sátrukat. Egyiküknek sem jutott eszébe, hogy a fára fölnézzen: ide-oda futkostak, hogy merre fújhatta a szél a sátrukat, míg rájöttek, hogy nem is fúj a szél. Mikor azután kihajnalodott, megtalálták a sátrukat és maguk is jót nevettek a skótok sikerült tréfáján.

KI AZ A CSIBÉSZ?

Gazságra hajlandó,
Fákra fölmászandó,
Ott szilvát lopkodó,
Csősztől óvakodó,
Csinyjeit titkoló,
Ritkán mosakodó,
Titokban dohányzó,
Rémes emberfajzat.

Orrát nem pucolja,
Körmeit lerágja,
Nadrágját pusztítja,
Ruháját mocskolja,
Könyveit elnyúzza,
Ablakot bezúzza,
A falat krétázza,
Tanárt figurázza,
Pajtását csipkedi,
Leckéjét feledi,
Bort csen a flaskából —
S oszt angyalmód bámul...

De néha megverik.

Zimmermann Poldi bá' után szabadon.

ÉLŐ CSERKÉSZTÖRVÉNY

Közli: dr. CSABA JENŐ

Egy gazdag angol úr, aki 1896-ban a magyar kiállításról hazafelé tartott, Bécsben megállapodott. Akkor lépett a borbélyüzletbe, amikor egy fiatal leány tárgyalt ott. A haját kínálta megvételre. A leány húsz forintot kért érte, de a borbély csak nyolcat kínált. A leány befelé könnyezve alkudozott, míg végre tíz forintra tudta felverni az összeget. A borbély már kezében tartotta az ollót, mikor a vendég úr megfogta a mester kezét és megkérdezte a leányt, miért fosztja meg magát női büszkeségétől? — A leány nagy zavarában elmesélte, hogy atyja valamikor gazdag gyáros volt, de egy szerencsétlenség alkalmával elvesztette egész vagyonát. Anyja most betegen fekszik. Hogy szüleit az éhhaláltól megmentse, csak ez az út áll előtte. Az angolt annyira megfogta ez a beszámoló, hogy ő vette meg a leány haját, kivéve a borbély kezéből az ollót, levágott egy hajszálat. Azután tárcájából kivett egy százfontos bankót és átadta a leánynak, hogy segítsen az édesatyján.

Ez az ember teljesítette a nagy vagyonnal együttjáró kötelességét.

*

II. Don Pedro, Brazilia császára (1831—1889), résztvevő szívvel és adakozó kézzel járt-kelt népének nyomora mellett. Mikor Rio de Janeiróban nagy kórházat akart létesíteni, már kiürült a kasszája. Adakozásra szólította fel alattvalóit, de nem akadt senkinek ilyen célra valója. Nagyszerű ötlete támadt. Közhírré tette, hogy aki 100.000 milreist adományoz a kórház céljaira, bárói rangot kap; aki 250.000 milreist adományoz, az grófi rangot. (Egy milreis: 2.80 P.)

Ötlete váratlan eredményt mutatott. A császár kórháza tető alá került. Amikor a felszentelésre került sor, rengeteg ember gyülekezett össze, természetesen az új nemesek, a grófok és bárók is. Mindenki csodálta a remek építményt és kíváncsian leste a leleplezésre váró homlokzatát. Csak akkor lett igazán parázs a hangulat, amikor lehullott a lepel és mindenki olvashatta, az újdonsült nemesek is:

— Az emberi hiúság állította az emberi nyomorúságnak, — vanitas humana — miseriae humanae.

Ez az épület ma is áll, rajta ez a felirat ma is olvasható, belőle azt is megtanulhatjátok, hogy aki akar, az tud is segíteni.

*

Azonban nem szeretném, ha bármiféle formában követnétek Zeh Aureng, híres mongol uralkodónak módszerét. Az is megtalálta, hogyan segíthet országa megapadt kincstárán. A nagy birodalom összes dervisét (azokat a férfiakat, kiket a mohamedánok szenteknek tartanak) meghívta egy alkalommal delhii udvarába lakomára. Az étkezés előtt a régi szokáshoz híven az új vendégeknek díszruhát ajándékozott barátsága és megbecsülése jeléül. Azonban a dervisek minden tőlük telhető módon tiltakoztak a szerintük meg nem érdemelt kitüntetés ellen. Jajgattak, sőt ellenszegültek, amikor az udvaroncok bizony minden teketória nélkül lecibálták róluk régi szennyes-szutykos köpönyegüket.

Miért? Mert ők a kabát bélésébe varrták aranyaikat és éppen azokra az aranyakra fájt a nagy mongolnak a foga.

Ez az ember is segített a maga és az ország dolgán. Tettének erkölcsi minősítését azonban rátok bízom.

II.

Fiúk! Eddig a segítésnek csak az egyik oldaláról beszéltem nektek. És most? Eltaláltátok! A másikról.

Berzsenyi Dánielt egy alkalommal versíráson csípte Kiss János tiszteletes.

— Haszontalanság, amit firkáltam; csak úgy jött magától.

— Hadd lássam!

Hirtelen átfutja. Elámul.

— De hiszen ennek a felé sem tréfa! Csak rajta, én meg majd közöltetni fogom.

— De ha engem kinevetnek?

— Tud úszni, uram-öcsém?

— Akárkivel megmérkőzöm.

— Hát nem félt először a vízbeugrani?

— Bizony először biztatni kellett, hogy ne féljek a vízbefúlástól.

— No hát én is jótállok, hogy nem fog a kalamárisba fúlni.

Így kezdte Berzsenyi irodalmi pályáját, és bizony munkái nélkül a magyar ember könyvtára nem egész.

Kiss tiszteletes úrnak ezért egy cserkésztisztelgést! Ugy! Megérdemli. Mert ott és úgy segített, ahol és ahogy kellett.

*

Hasonló szeretettel köszöntsétek Budapest volt polgármesterét, Kammermayer Károlyt. Fogadószobájában sokan várakoztak kihallgatásra. Az elnöki fogalmazó előterjesztette a jelentkezők névsorát. Volt ott sok hatalmas ember is.

A polgármester végignézte az ívet és akkor azt mondta a fogalmazónak:

— Eressze be először a szegényeket, azok az elsők; a gazdagok ráérnek várni.

Ez az ember nem tett semmi különöset, mégis nagyon sokat segített. Azoknak tárta fel szobáját, akiknek Krisztus is szívesen adta minden erejét.

*

Bologna egyik utcáját több évszázadon keresztül az irgalom utcájának nevezték el. Ebben az utcában lakott egy özvegy egyetlen fiával. Ezt a fiút egy hirtelenharagú ember leszúrta. Az utca népe üldözőbe vette a gyilkost. Az a legközelebbi házba menekült a népharag elől; ott a ház úrnőjének könyörgött, rejtse el. Az teljesítette a kérését.

Alighogy ez megtörtént, csendőrök jelentek meg a gyilkosért. Ő nem fedte fel a rejtekhelyet, hanem átadta a törvény szavára a kulcsokat, keressék meg. Közben jött egy úr a kis halottal és elmondta, mi történt. Az anya keserves sírásra fakadt, de keresztényi bosszúra szánta el magát. Oly állhatatosan könyörgött a gyilkosért, hogy kérésének engedve szabadon bocsájtották az akasztófáravalót. Azt az utcát pedig az anya hősiességének szentelték.

Hős volt, mert ahol tudott, ott segített.

*

Esztergár Vártán bécsi érsek mesélte el az alábbiakat:

— Egy ízben a Práterben sétáltam, amikor a szél lekapta fejemről a papi süveget. Éppen utána akartam iramodni, mikor hallom, hogy egy úr azt mondja kis unokájának:

— Fogd el a kalapot! — Ez a kis fiúnak hamar sikerült is. Nem az a fontos, hogy a kis fiú Rudolf trónörökös volt, hanem hogy a nagyapja ott segített, ahol tudott.

*

Oroszlánszívű Richárd kereszteshadjárata alkalmával egyszer majdhogy póruljárt. Néhány kísérőjével vadászni ment, amikor nagyszámú szaracén orvul rátámadt. Kísérői egy kivételével mind elhullottak. A király hősiesen küzdött, de reménytelenül. Már-már arra gondolt, hogy megadja magát, amikor az életben maradt híve elkiáltotta magát:

— Én vagyok a király!

A szaracénok erre nyomban elereszteték a királyt és valamennyien a hű szolgára vetették magukat. Legyűrték. Közben az igazi király elinalt. Midőn a királynak vélt fogollyal nagy vígan megérkeztek Szaladin szultán sátorához, kiderült a csel-fogás. Szaladin művelt, nemes ellenfél létére nem bántotta a hű szolgát, sőt megdícsérte és kicserélte tíz másik fogollyal.

Ez a szolga királyi lélek volt, mert ahol tudott, ott segített.

JÚNIUS 4!

Ugye fiúk, mi nem felejtjük el a tizennégy évvel ezelőtt ránkszakadt fekete napot? Amelyen a gyűlölet és a tudatlanság szétszaggatta Magyarországot és ezzel gyógyíthatatlan sebet ütött Európa testén is.

Mi nem kesergünk. Nem átkozódunk. Hanem dolgozunk összevágott fogakkal, keményen, elszántan. Mindennap. Szürkén, kérkedés és feltűnés nélkül. Abban a szent hitben, hogy változást csak így remélhetünk.

Nekünk Trianon nem gyásznap. Hanem soha el nem halkuló riadó.

Cserkészélet 1890-ben

Valamelyik nyári táborunkban kikiáltott a „banda“ csapat-nagypapának. Nem éppen szürkülő fejemre való tekintettel. Mert az még nem holtbizonyos jele a kornak. Egyébként is élénk emlékezetünkben volt még az az izgalmas versenyfutás, amelyet a közismert feketemájúságommal „vérig sértett“ Micu bá'-val a hátam mögött rendeztünk a másfélholdas tisztáson. S amelyben tizennyolc éves korkülönbség ellenére is én győztem, habár csak lófejhosszal. (Igaz, hogy ez esetben Micu bá' súlyos öklein kívül a rossz lelkiismeret is alapos doppingot adott!)

Mint mondom, a nagyapaságot semmi másnak nem köszönhettem, mint annak a fatális körülménynek, hogy csapatunk parancsnoka, tehát „papája“ a nálam jóval fiatalabb öcsém. Igy csekélységem magától értetődőleg már csak nagypapa lehetett. Ezzel a tiszteletbeli állással a mindennapos mesemondás kötelezettsége járt együtt, mint aféle nobile officium. Amióta egyszer „felsőbb parancsra“ elmeséltem a szentmihálydombi remete vérfagyasztó históriáját és félszáz száj velem fütyült és rikoltott a mesében szereplő juhászkutyának, hogy: „Csiriii—nyeee! Biriii—nyeee!“ — azóta a nyugodalmas táborozásomnak lőttek. Már a reggeli torna után (harmatfoltos hálóingben) körülözönlött a mufurcok hada és kórusban zengték: Ugy-e, ma is lesz mese?

Most is éppen valami megható történetet mondtam el egy kiváló, jó fiúról (amilyen persze csak a mesében létezik), amikor az a szemtelen Karcsi, a krónikus balszárny, szokott impertinenciájával megkérdezte:

— Aztán tessék kérem megmondani, hogy úgy-e, Elek bá' is nagyon jó fiú volt kicsi korában?

Fatális helyzet, gondolhatjátok! Egy nagypapa, aki feltétlenül igazat kell mondjon, lévén cserkész! A többiek nemigen merték volna föltenni ezt a kényes kérdést, de azért nem akadt egy se, aki a kis kotnyelest letorkolta volna. Hogyisne, mikor az „öreg“ válasza ritka inyenc falatnak igérkezett!

— Ahogy vesszük, Karcsi barátom! — feleltem elgondolkozva. — Tudod, az én gyermekkoromban más mértékkel mérték a fiú-népséget. Akkoriban a kimondott „jó fiú“ igen kevésben különbözött a — maflától. Aki fiú, igazán fiú mert lenni, azt hamarosan megtisztelték a csibész, lókötő, utcakölyök stb. jelzővel, ami aztán bizonyos „társadalmi hátrányokkal“, sűrű nadrágporolással, asztallábhoz kötöttséggel, miegymással járt. A „nagyok“ akkor talán még igazságtalanabbak voltak, mint most...

— Az lehetetlen! — sóhajtott valaki az alvégen.

— ...és elvárták tőlünk, hogy tíz-tizenötéves fejjel illedelmesen és jólnevelten a harminc-negyvenévesek életét éljük. Természetesen az ő jogaik nélkül! Ha elhagytuk a házat, de még odahaza is nyakunkba akasztották a „nem illik“, meg a „vigyázz a ruhádra“ című kölöncöket, pedig mibennünk is tombolt ám a musztangok vére, akárcsak bennetek. Mi is szívesen rohangáltunk volna erdőn-mezőn, havon, hébe-hóba nagyokat hemperegve, nagyokat kurjantva. Csakhogy akkor még nem találták ki a cserkészszínű ruházatot és nem akadt felnőtt, aki elég messzire elvitt volna bennünket az illedelmes emberek hallótávolából.

— Csatakiáltásokat nem tetszettek tudni?

— Iszen tudni csak tudtunk volna. Mert Bőrharisnya, Vadölő és Old Shatterhand igen felfűtötték a fantáziánkat. De nem volt se alkalom, se tér, ahol tisztességgel utánozhattuk volna őket. Hangsúlyozom: tisztességgel...

— Mert tisztességtelenül netalán tetszettek?

— Hát bizony elkövettünk egyet-mást a magunk, vezető híjjával való, ugrifüles gyerekeszével, amiből a végén nem túlságosan tisztességes dolgok származtak...

— Jaaaj, arról tessék mesélni! — zúgta ötven torok és ötven villogó szempár kapcsolódott ellentmondást nem tűrő mohósággal az enyémbe. Hozzátehetem, hogy nemcsak a legkisebbek cselekedték ezt.

— No, persze, hogy aztán lekopirozzátok! Még mit nem! Adjatok hálát a jó Istennek, meg Bi-Pi-nek és a magyar cserkészet úttörőinek a ti boldog, fiús életetekért! Az őrsi kötelékért, a törvényért, a sátorban-lakásért, bográcsban főzésért. Tábortűzért, erdőzúgásért, csillagos égboltért — egyszóval azért a gyönyörű keretért, amin belül szabad, amit a fiú szeme-szája megkívánhat.

— Hiszen mi hálát is adunk, Elek bátyánk! De mégse utolsó dolog, megtudni, mivel ütötték agyon a papáink a szabadidejüket?!

— Nehéz sor az, gyerekek! — szabadkoztam.

— Ne nyaggasd már őket! — mordult meg a parancsnoki tekintély. — Meghallgatni valóban nem árt s aki netalán felhasználná a jó tippeket, annak velem gyűlik meg a baja. Különben akad ezekben némi becsület is.

— Ha gondolod, nem bánom! De hozzatok még vagy félcsajkára való teát, mert nem bírom gégével. — Hát az úgy volt, hogy a szülői ház kapujától az iskoláig miénk volt a legpompásabb vadászterület. A girbe-görbe budai utcák, sikátorok, üres telkek, hegyoldalba épített, szűkudvaros kis házak. Sötét, mély kapualjak, a régi, gondozatlan Halászbástya sziklái és bodza-bozótjai korlátlan lehetőségeket nyujtottak négyünknek, akik életre-halálra

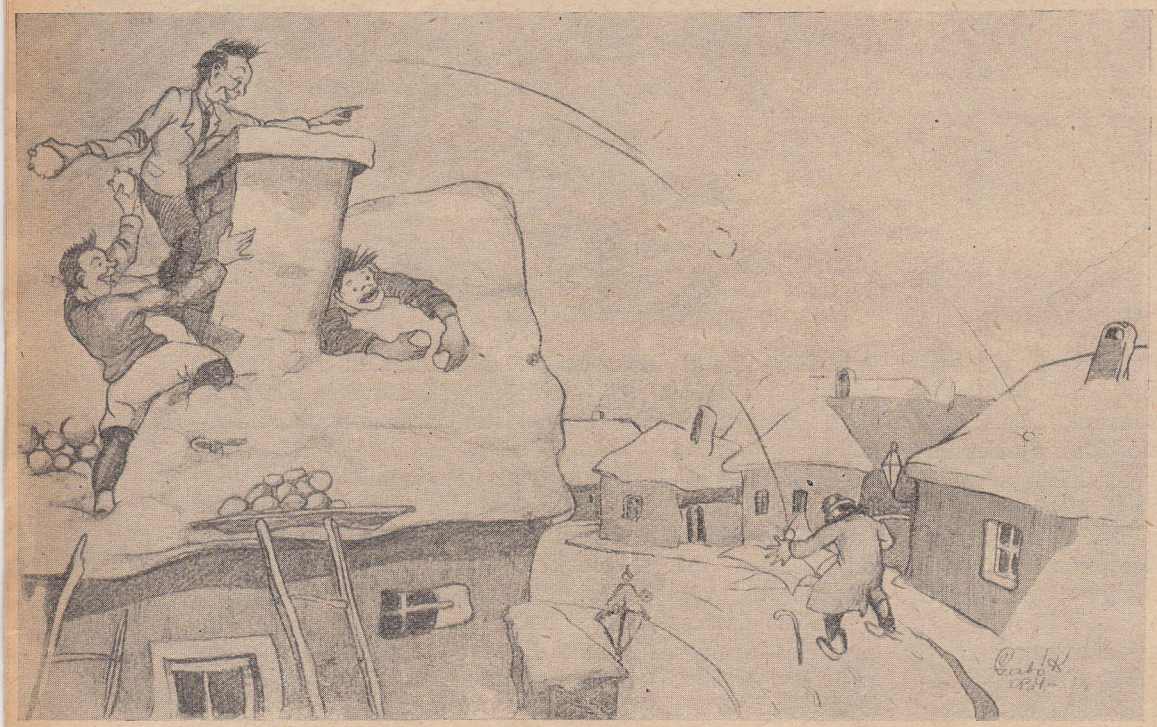
szóló véd- és dacszövetséget kötöttünk egymással. Ez lehetett az őrs őse. De mennyivel hitványabb a mainál! Amikor aztán kiástuk a csatabárdot, jó időre vége volt a békés budai burgerek és braunháxlerek nyugalmának.

— Jujjj, de murisnak igérkezik! — izgult a nép.

— Éppen télbe mentünk, tehát az udvar felől fölmásztunk a háztetőre, amelynek a belső felén jó halom hógolyót halmoztunk fel. Gézát, a „gumiembert" most fölküldtük az őrtoronyba, a kémény mellé. Jól megvetette a lábát és egy-egy „kézigránáttal" a kezében, lelapulva várt. Gyanútlan kislány közeledett a tulsó járdán: puff! fejenkoppintotta és abban a minutában már le is búját a tetőgerinc mögé.

— Értem! — vakkantotta valaki a háttérben.

— No, csak ne értsed olyan túlságosan! A kislány pi-

tyeregve nézelődött, de hogy senkit se látott, hazaszaladt. Mi meg az öklünket rágtuk, hogy ki ne pukkadjunk nevettünkben. — Most pirosorrú, zöldesre patinásodott kemény-kalapú öreg pógár került horogra. Egészen belemerült a Friss Ujság címképének a böngészésébe. — Zumm! — és az újság rongyokra szakadtan hevert a földön. No, volt mit hallgassunk! De tettes sehol és újra megúsztuk a dolgot. Nekiszemtelenedtünk. Hárman is felmásztunk és a gondtalanul fütyörészve arrajövő mészároslegényt valóságos golyózáporral fogadtuk. Miki azonban elügyetlenkedte az ügyet, fejünk összekoppant a hirtelen lebukásnál s ez a szempillantásnyi késedelem elegendő volt ahhoz, hogy a dühös legény észrevegyen bennünket, berohanjon a házba, megkeresse a Miki papáját... az meg minket. — És aznap nagyon csöndesek valánk odahaza és hamarosan le is feküdtünk, mert az ülés — igen nehezünkre esett. Hasonfekve aludtunk.

— Ajjjvé! — sajnálkozott a megértő közönség.

— Mihelyt tavaszodott, új terveket dolgoztunk ki. Nem átallottuk az állványon dolgozó kőműveseket csak úgy a kabát alól megcsuzlizni s mire azok lekászolódtak, mi már a harmadik utcában sétáltunk kissé kipirultan, de angyali ártatlansággal a vonásainkban. Az megint más lapra tartozik, hogy amikor Géza barátunk egy vasárnap éppen bort és szódavizet vitt haza, szembetalálkozott az egyik meghajigált áldozatunkkal s az fölismerte. Az ünneplőbe öltözött Wagner úr „Na vart tu lauzkerl, tu mizerábler!" kiáltással rárohant és Géza csak úgy menekült meg a skalpolástól, hogy a szódásüveg tartalmát a bősz mester képébe fröcskölte. A boros üveget futtában elejtette. — Otthon persze... a többit sejtitek...

— Ó igen! — De mi volt még?

— Nyáron a leeresztett redőnyök mögül gittből készült kis golyókat repítettünk fúvócsővel a járókelők arcába. Persze, ferde szögben, nehogy az irányt könnyen kitalálják. Máskor ócska bugyellárist megtöltöttünk kaviccsal, homokkal. Cérnát kötöttünk rá és a kapu elé tettük, mintha valaki elvesztette volna. A cérnát persze behúztuk a kapu alatt és a kukucskáló lyukon lestük a történendőket. Jött egy ember — oda se nézett. Továbbment. Volt, aki megrúgta s otthagyta. Egy nagykendős nénike meglátta, lopva körülnézett, majd hirtelen lehajolt...

— Hupp, megrántották a cérnát...

— Igenis és a néni hangos visítással el.

— Aztán?

— Még ez se elég? No, hát volt külön, szabadalmazott stiklink is. Az üres telkeken összeszedett ócska lábasokat teleraktuk kaviccsal, makadámmal s amikor a házak népe esténkint munkától fáradtan, békésen tereferélve üldögélt az eresz alatt, hirtelen lendülettel behajítottunk egyet a mélyen fekvő udvarba. Irtózatos csattanás, sikoltozás, kiabálás — de a kifejletre már nem voltunk kíváncsiak. Egy sarokkal odébb: da capo!

— Rettenetes!

— Meghiszem azt! De az még rettenetesebb volt, amikor rendes ródli híjján konyhából „kölcsönvett" szemétlapátokon csuszkáltunk le a síkos, meredek utcákon. Emlékszem, egyszer Franyó komám — ma komoly tanácsos úr a minisztériumban — épp hegedűóráról jött haza. Őt is elfogta a szánkázhatnék, felpattant hát a hegedűtokjára és ujujujuj! száguldott lefelé. A hiba csak ott történt, hogy anno dacumál Budán az utcákat még „macskafejekkel" burkolták. Egy ilyen nagyobb kőbe bele! Tokány! A hegedűnek kámpec... Az épen maradt vonó szegény Franyó barátunk hátán szakadt repicére. Gondolhatjátok, hogy a másik végét az öreg Franyó kezelte...

— Hüüü-ü-ü-ü! — zúgott a banda. — Még csak egyet!

— No, egy utolsót! Egy vasárnap délután kaptuk magunkat és sebtiben kiástuk a szomszédék galambdúcát. Galambostul, „gyökerestül" és szépen átplántáltuk a mi udvarunkba. Egészen jól odaillett a muskátlis „grupp" mögé. Gondolhatjátok, milyen nehezen akadtak rá másnap, mihelyt kivilágosodott. És ránk... szintén másnap! Akkor valami nyolc napig jók voltunk...

— Jóból is megárt a sok, hát még a rosszból! — sietett segítségemre parancsnoki öcsém. — Ki cserélné el a holnapi hadijáték becsületes izgalmait a gazságokért örökösen rettegő, régi csibész életével? Ugy-e, senki? Mostantól kezdve kétszeresen megbecsüljük a cserkészetet és ne sajnáljunk egy dörgő Huj, huj, hajrát az öreg Chief tiszteletére!

A tűz körüli fákra telepedett baglyok ijedten rebbentek föl a rémes kiáltásra, én pedig kihörpintettem a maradék teámat.

Csak az a kár, hogy az alja homokos volt... *Elek bá'.*

FÉLSZÁZ ÉVE

annak, hogy a magyar ipartörvény szentesítést nyert. Érdemes rá felfigyelnünk, mert erőteljes jobbraknyarodást jelentett különösen az ifjúmunkásság társadalmi helyzetére nézve. Tanonccserkészek, meg ti többiek is, álljunk meg egy percre és tisztelegjünk azoknak a férfiaknak, akik megérezték az idők szelét és mertek erélyes kézzel a hóna alá nyúlni annak a társadalmi rétegnek, melynek hajdani mostoha helyzetéről a ma gyermekének sejtelme sincsen.

1884 május 18! Az úgynevezett liberális-gazdasági elméletek korlátlanul uralkodtak ország-világ fölött, ellentmondást nem tűrőn követelvén és szentesítvén az erősebb jogát. Csak a Dickens-regények komor színei nyujthatnak fogalmat a munkásság akkori helyzetéről, bár a nyugati „művelt" nagyiparos államok munkásnyomora az elsősorban mégis mezőgazdász Magyarországon többé-kevésbbé ismeretlen volt. Minálunk sokáig fönnmaradt az iparosmesterek között az évszázadok során begyökeresedett patriarchiális viszony az inasokkal és segédekkel szemben. De a nagyvárosok gyári munkássága, főképpen a munkások fiatalja fájdalmasan hurcolta a anyagi és erkölcsi elhagyatottságnak, kiszolgáltatottságnak húsbavágódó bilincseit.

Egyes jobb belátással bíró vezéremberek részleges intézkedéseit foglalta aztán össze az 1884. évi XVII. törvénycikk, amelynek alapelvei a mai, lényegesen megjavult viszonyok mellett is változatlanul megmaradtak és fennállanak.

Intézkedett ez a törvény az inasok, vagyis tanoncok alsó korhatáráról. Gondoskodik róla, hogy a fiúkat ne használják cselédi munkára, hanem gondosan kiképezzék a szakmájukban. Ha már a kenyérgond korán kiszólította a tanoncot az iskola padjaiból, a törvény elrendeli a további iskoláztatásukat. Szabályozza a munkaidőt, biztosítja a megfelelő pihenést munkaközben és éjszaka, amire a fejlődő szervezetnek szüksége van. Megvédi a fiatal munkást a munkaadó esetleges túlkapásaival, a családtagok és idősebb munkások durvaságaival szemben. Iskolákat létesíttet mindenütt, ahol egy községben legalább 50 tanonc dolgozik, egyebütt pedig tanfolyamokat szervez.

A változás természetesen nem ment egyszerre. Bajos lett volna minden ember mögé zsandárt állítani és még bajosabb igazságot tenni minden surlódásnál, hiszen a tanoncok sem voltak éppen angyalok s a mesterek türelmét sem fonták okvetlenül hajókötélből. De a javulás elindult. Haladt is feltartóztathatatlanul s a mai tanoncok bizonyára kétkedő vállvonogatással hallgatják az „öreg" elbeszéléseit hajdan való inaséveiről.

A tanoncság országos kiállítással ünnepli meg a tanoncoktatási törvény ötvenéves évfordulóját. Mi cserkészek őszinte örömmel és szeretettel öleljük magunkhoz kékzubbonyos testvéreinket és minél nagyobb számban ott leszünk a kiállításon, hogy gyönyörködjünk a sok jó munkában, a magyar iparos-ifjúság rátermettségében.

A deklináció

Hát nem!

Előre is megmondom, hogy sem nem a latin névragozásokról, sem pedig valami mulatságos diákhistóriáról nem lesz szó.

Eilenkezőleg! Arról a deklinációról (milyen „-nációról"?) lesz szó, amelyik hol van, hol nincs, de inkább nincs, mint van, — azaz hogy helyesebben: inkább van, de néha jobb, ha nem veszszük túlságosan komolyan.

És hogy miért írok róla mégis? Hát azért, mert mikor a jó multkoriban Erdélyben a Szentannató fölött emelkedő Csomádról iparkodtunk a messzi távolban levő hegycsúcsokat felismerni, iránytű és térkép segítségével a becses nevüket meghatározni, hát akkor társaim (régi cserkészek és turisták) nagyon rámtámadtak, hogy mint térképtanár és nagy cserkészvezető és turistaelnök, hogy-hogy nem akarom figyelembe venni a tájoló elhajlását, amely „köztudomás szerint 10 fok nyugat felé, amiről abból is meggyőződhetünk, hogy a helye minden valamirevaló tájolón meg is van jelölve". Hiába védekeztem, hogy ez az elhajlás (= deklináció) a tájolón (= iránytű) azért van úgy megjelölve, mert nem tudom Berlinben, vagy Párisban igaz — volt — húsz év előtt, de hogy az helyenkint és időnkint is változik és pont a Szentannató a világ közepe, mert ott nincs ilyen elhajlás — ma. Nem hittek nekem és utóbb Brassóban és Kolozsvárt, sőt utóbb itt Pesten is sokáig üldöztek vele, míg azután csapatom összes tagjaival és meghívott szakértőkkel nagy vitatkozó gyűlést nem tartottunk, ahol végül meggyőztem őket igazamról. De mivelhogy esetleg mások is lehetnek olyanok, akik nem tudják egészen biztosan, hogy mi az igazság az iránytű ez elhajlása körül, elhatároztam, hogy megírom.

Vegyük elő egyszer kiránduláson az összes Bézárd, Lendvay, Vinterer és nem tudom milyen más rendszerű drága és az összes mindenféle szögletes és kerek olcsóbb iránytűket és azt fogjuk találni, hogy az a nyíl, amely állítólag az iránytű helyes állását mutatná: egyik iránytűnél 4—5 fokra, a másiknál 15-re, a harmadiknál talán 25 foknyira van nyugat felé elhelyezve (az északi iránytól). Hát 2—3 foknyi eltérés talán nem túlságosan veszedelmes, de 10—20 fok iránykülönbség tökéletesen elég lehet ahhoz, hogy a mit sem sejtő jámbor cserkész menthetetlenül eltévedjen a saját hibáján kívül is. Az 5 és a 25 fokos jel nem lehet egyformán jó. Fontos tehát tudnunk, hogy mi a helyes, mert hiszen nem arravaló az iránytű, hogy eltévedni segítsen, hanem hogy a helyes irányt mutassa és így megóvjon a tévedezéstől.

Az igazság az, hogy az iránytűk többnyire Németországban készülnek és a német vevők részére német helységekre vannak beigazítva és megjelölve és ezért nem mutatnak helyesen nálunk. Ezelőtt egy-két évtizeddel nálunk is még 4—5 fok körül volt az eltérés, de minden öt évben körülbelül egy fokkal csökkent (de meglehet az is, hogy a jövő évtől viszont nőni fog) és *ma* a Szentannató vidékén tényleg majdnem semmi és *Budapesten is csak közel 3 fok*, úgyhogy az, aki nem törődik az elhajlással (deklinációval), hanem úgy igazodik az iránytű után, mintha az pontosan az északi irányt mutatná, az itt Budapest környékén (és attól keletre) sokkal jobban jár, mint aki gondosan a jelre állítja az iránytűt és így 10—20 fokkal téved! A bécsi mértékhitelesítő hivatal szerint ma még ott is csaknem egészen 4 fok az eltérés és ott is állandóan csökkenőben van, úgyhogy a 10 fok nyugati eltérés körülbelül Párisban lehet ma megfelelő.

A helyes északi irányt tehát ma itt nálunk úgy kapjuk meg, ha a különböző nyilakat és deklinációjelöléseket figyelmen kívül hagyva a tű az *Észak*-írás mellett balra, nyugatra áll, de közvetlenül mellette, 2¾ foknyira. (Bécsben 4 fokra, Párisban 10 fokra, Kolozsvárott 1½ fokra, Bukarestben és Kézdivásárhelyen pontosan felette és az e vonaltól Keletre eső helyeken megfelelően jobbra, Kelet felé.)

Van az iránytűnek rendes napi ingadozása is (Variatio), de ez fél fokot sem szokott kitenni, tehát cserkészszempontból nem fontos. Vasbánya, drótkötélpálya, vasúti sín, acélhíd, sőt puskacső, nikkelpénz, csákánybalta, vagy éppen más delejes tárgy (bicska) közelsége sokkal nagyobb kilengést okozhat, zivatarban pedig néha a teljes használhatatlanságig megbolondulhat a tájolónk. Ezért jó többször meg-megnézni és ha gyanús irányokat kezd mutogatni, először is meggyőződni arról, vajjon nincs-e valami különös oka az idegeskedésre. (Például hikén a döntőbíró kesztyűjébe bujtatott mágnespatkó.)

Mentől nagyobb a tájoló iránytűje, annál jobb. Előnyös, ha éjjeli használatra az északi vége és a közepe foszforeszkál, világít. Legyen fok (vagy vonal) -beosztása is. Igy azután térkép segítségével megbízható jó barátunk lesz.

Ha valahol nem tudjuk, mennyi az elhajlás, azt *úgy mérhetjük meg*, hogy valamelyik jó kilátóponton rajztáblára, vagy más, nem mozgó alapra feltesszük a térképet, úgy forgatjuk, hogy álláspontunkról az ismert templomtornyok, hidak, kilátók és más jól felismerhető tárgyak szerint pontosan a tájéknak megfelelően beigazítsuk és azután rátesszük az iránytűt is úgy, hogy annak Észak-Déli vonala a térkép Észak-Déli vonalával egybeessék. Amennyit ilyenkor elhajlik az iránytű, annyit *kell* ezen a vidéken elhajolnia, annyi a rendes deklinációja. (Természetesen nem a kilátópont vasból készült háromszögelési jelét használjuk fel asztalnak, mert akkor pontos eredményt nem kaphatunk.)

Jó, ha tájolónkat időnkint így ellenőrizzük, olykor a nappal és órával mért Észak-Déli irányhoz és más adatokhoz is hasonlítgatjuk, mert csak úgy vehetjük igazán használt, ha igazán jól ismerjük. De ne csak szobában nézegessük (és különösen ne úgy hasonlítsunk össze két tájolót, hogy egymás mellé tesszük őket, mert akkor egymást zavarják), hanem mentől többet járjunk velük — ki a szabadba!

Zsembery Gyula.

Ismered a XI. cserkésztörvényt? „A cserkész nem ostoba" és ezért tej az itala.

Hol volna a világ munkások nélkül?

ÉPÍTSÜNK LADIKOT

A vízimunka alapos megismerésének és elsajátításának első és nélkülözhetetlen eszköze a sokszor lenézett ladik. A vízimunkára sokkal fokozottabb mértékben áll az a tétel, hogy csak jó megalapozás után lehet ebben a tudományban tovább haladni, a megalapozás pedig ladik nélkül elképzelhetetlen, kivihetetlen. De maga a ladik sem olyan otromba és használhatatlan jármű, mint amilyennek beállítani igyekeznek a túracsónakokba vágyakozó fiatal evezős tudósok, csak helyes formájú, építésű ladikot kell beszerezni és főképpen megtanulni vele bánni.

A ladik legfőbb előnyei az igénytelensége és olcsósága. Kibírja a kezdők első próbálkozásainak igen nagy igénybevételét, nem látszik meg rajta a szeges bakkancs nyoma, melytől a „szárazföldi" oly nehezen tud elválni. Ugyanakkor azonban módot és alkalmat nyujt a vízen használatos mindennemű gyakorlatnak legalább alapjaiban való elsajátításra. A ladikban ugyanis az evezés, csáklyázás, molnár-evezés, kormányzás, vontatás, sőt még a vitorlázás is megtanítható.

Nagy előnye továbbá, hogy házi építésre a legalkalmasabb vízi jármű, mert ácsmunkával, tehát igen egyszerű eszközökkel és kevés gyakorlattal is elég jól megépíthető. Ami az építésére áll, az természetesen a fenntartására és javítására is érvényes.

A mi körülményeink között legalkalmasabbnak látszik a „Cserkész-ladik". Így nevezem — talán először — azt a ladikot, amely nem új kitalálású csónak-alak, hanem a felső Duna-szakaszon használatos ladikoknak céljainknak és építési lehetőségeinknek megfelelően átdolgozott típusa.

A Cserkész-ladik minden kiképzésre alkalmas, könnyű, jól futó csónak-forma. Rendes legénysége három fő (két evezős és egy kormányos), de öt cserkészt és a hozzájuk tartozó felszerelést is elbírja üzemképesen még nagyobb úton is. Használhatóságának bemutatására szolgáljon az az egy adat, hogy megszeretve ezt a ladikot, évi 1000—1200 km utat, bő cserkészprogram mellett is könnyedén és élvezetesen megtehetünk benne. Ennek a ladiknak részletes építését ismertetem az alábbiakban.*

Anyagok ára. Egy ladikhoz szükséges anyagok és azok árai a következők:

Fenyőfa deszka 12 drb. ¾"×0,22 m×6 m=0,3168 m³ à 120.— P =	38.00 P
Borovi fenyődeszka 1 drb. 2"×0,35 m×3 m=0,0525 m³ à 160.— P =	8.40 P
Keményfatuskó 1 drb. 150×230×300 mm = kb. 7 kg.	0.50 P
Kútostorfa 2 drb. kb. 50 mm ×4 m à 0.30 P/m =	2.40 P
Süllyesztett fejű csavar 200 drb. 50/50 méretű 100 drb. à 1.80 P =	3.60 P
Vasszög 1 kg 2" méretű	0.70 P
Kapupánt-csavar 8 drb. ¼"×40 mm à 5 fill.	2.40 P
Kenderkóc 1 kg	0.80 P
Kátrány 5 kg à 50 fill.	2.50 P
Sarokvas 12 drb. à 0.35 P	4.20 P
Evezős villa 2 drb. à 1.50 P	3.— P
Evezős villa alátét 2 drb. à 0.20 P	0.40 P
Bádoglemez 2 drb. 1×150×450 mm Bádoglemez 1 drb. 1×200×450 mm } hulladék	
Csáklyavég 2 drb. à 1.20 P	2.40 P
Kikötőlánc 3 m 4 mm-es féligcsavart lánc	2.40 P
Anyagérték összesen:	71.70 P

Ezek az árak természetesen ingadoznak. Mielőtt munkához látunk, pontos adatokat szerzünk be és aszerint végzünk számítást.

Az oldal- és fenékborításhoz használt fenyőfa vásárlásánál a „félig csomómentes", úgynevezett „kieső-csomómentes" fát válaszszuk. Ügyeljünk arra is, hogy a vastagsági méret úgynevezett teljes méret legyen, mert ¾" névleges méret alatt 19-től 20 mm-es nyers-vastagságú deszkát árulnak. Törekedni kell tehát a vastagabb méretre.

A borovi fenyődeszkából a lapátok és bókonyok (bordák) készülnek. Itt csomómentes, egyenes erezésű fát kell választani. Olcsóbb, ha „nem szélezett" deszkát veszünk, vagyis olyat, amelynél a rönk széle ferde, nincs merőlegesre vágva.

Kenderkóc helyett felbontott kötélhulladék vagy zsák is megteszi a szolgálatot. Lehet tömítésre mohát is használni, akkor azonban a deszka-toldást vékony faléccel és iszkába-szegekkel kell lefedni.

Bemázolásra a kátrány olcsóbb, a karbolineum kevésbbé piszkít.

Az említett bádoglemezeket legcélszerűbb ócska kannából, lakkos dobozból kivágni és kiegyengetni.

Kikötésre célszerűbb a láncot használni, ha drágább is, mint a kötél. Legjobb ide az ú. n. „féligcsavart szerkovácslánc".

A felsoroltakon kívül még felmerülhetnek a következő költségek:

A faanyag gyalulása *gépen* (célszerű és mindenesetre sok fáradságtól megkímél) egy ladiknál 3—4 pengőt tehet ki.

Az evezők és bókonyokhoz szükséges faanyag kifűrészelése (szabás) szalagfűrészen 1—2 pengő költséget jelenthet.

Végül meggondolandó a lapátok házi elkészítése. Erre csak bizonyos gyakorlattal vállalkozzunk. Egyébként jobb iparosra bízni a dolgot.

A költségekhez még hozzá kell számítani az anyagok és a kész ladik esetleges szállítási költségeit, valamint a csónakigazolvány kiváltási díját. Ez utóbbit csak úgy adják ki, ha a csapat igazolja a házi építést és a főbb anyagok számláját bemutatjuk.

Az építéshez szükséges szerszámok leírását lásd a Vízicserkész-könyvsorozat „Csónakok kezelése és javítása" c. füzetében.

Az építést legjobb zárt helyen végezni, ehhez 8 m×3 m helyiségre van szükségünk, amelynek elég nagy ajtaja, vagy ablaka van, amelyen a kész csónakot ki is vihetjük. Ha ilyen helyiség nem áll rendelkezésre, úgy az előkészítő munkákat a műhelyben végezzük el, míg az összeépítés a szabadban történik.

Egy ladikon egyidejűleg legfeljebb négy fiú dolgozhat. Ennél több már csak egymást zavarja. Az egész építési idő, gépen történt gyalulás és szabás után, négy (szorgalmasan és játékszünetek nélkül) dolgozó cserkész esetén 15—20 munkaóra.

A már előre kiszabott és legyalult 50×25 cm keresztmetszetű borovi lécekből összeépítjük a szerkesztési rajzon adott méretek szerinti *borda- vagy bókony-kereteket.* Az összeépítés megkönnyítésére a műhely padlójára krétával felrajzoljuk a rajzban megadott méretek szerint a bókony külső vonalait. Ezekre ráfektetve, ill. hozzáfektetve a léceken megjelöljük a szükséges levágásokat. Az oldalléceket a véglegesen a csónakban megmaradó hosszon túl 50—60 cm-re hagyjuk. A bókonykeret három lécét most az illesztéseknél (sarkokban) félcsapra összecsapoljuk, vagyis mindegyik léc félvastagságát az átlapolás helyén levésve, a léceket egy síkba összeerősítjük bordakeretté. Most (ügyelve arra, hogy a keret el ne húzódjon), megjelöljük a sarokmerevítők csavarhelyeit, a szükséges lyukakat 6.5 mm fúróval kifurjuk és a sarokmerevítőket felcsavarjuk. A csavaranyákon túl kiálló csavarvégeket célszerű lereszelni és egy kissé elkalapálni.

Most kirajzoljuk egy darab kartonra a szerkesztési rajzon minden bordánál megadott alsó és oldalsó rész ferdeségi szögét, amely a borda helyének megfelelő oldaldeszka hajlásának és fenéklejtésének megfelel. A kartonból a belső szöget kivágjuk és az így kapott sablon szerint ferdére legyaluljuk a bordát. Ennél a gyalulásnál vigyázni kell arra, hogy a külső méretből ne gyaluljunk le semmit, hanem a borda lécét csak leferdítjük.

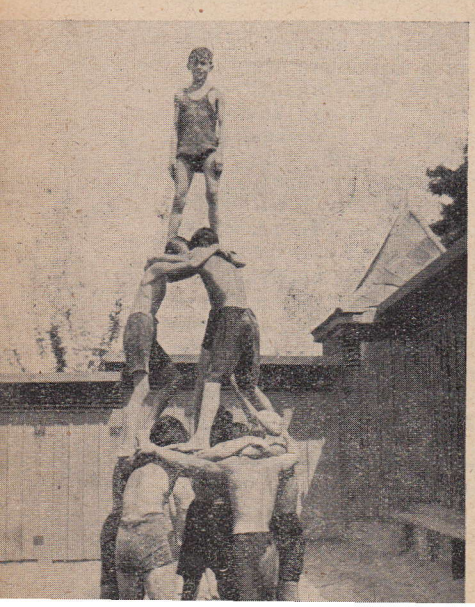
A leírt módon elkészítve a bordákat, megjelöljük rajtuk a fenék közepét, a ladik oldalának felső élét, majd az alsó két sarkot rajz szerint lecsapjuk.

Most következik a *fartőke* kivágása. Ennél csak a két oldalt és az alsó részt készítjük el, míg a felső élnél elegendő anyagot hagyunk rajta és azt a kész csónakon vágjuk ki a szükségesnek mutatkozó alakra. A A fartőkéhez, a lapátokhoz és bókonyokhoz használt borovi anyagból vágunk le egy darabot. Persze erre már a szabásnál gondolni kell.

Ezután az *orrtőkét* vágjuk ki az erre a célra beszerzett tuskóból. A kivágást fűrésszel végezzük, hogy a hulladékot a gúzsbakhoz felhasználhassuk. Itt is célszerű a felső felületet nyersen hagyni és csak a ladikon megmunkálni. Ezzel a nyersen hagyott felső felülettel ugyanis elérjük azt, hogy az oldalak esetleges pontatlansága esetén nem kell ezeket elől-hátul csúnyán lecsapni. Maga a munka pedig a ladikon még kényelmesebben elvégezhető, mint a gyalupadon.

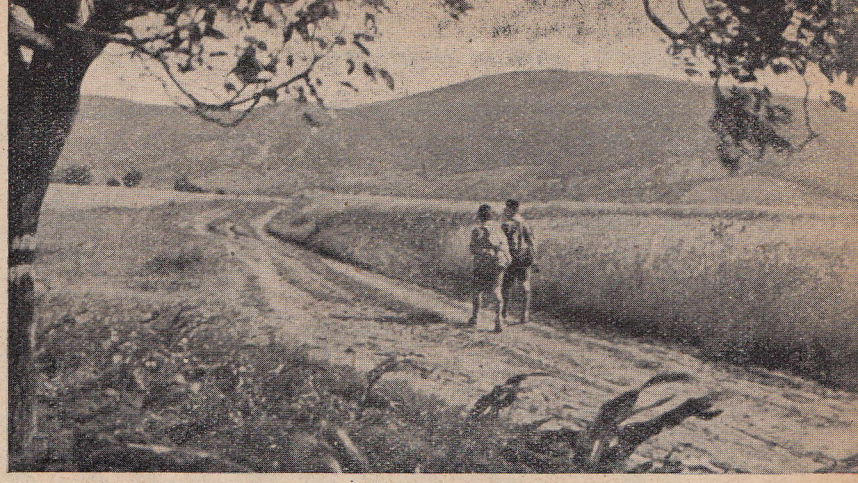
Wittwindits Tibor.

(Folyt. köv.)

*Részletes szerkesztési rajzot (fénymásolatot) önköltségek (3-4 P) beküldése ellenében küld a kiadóhivatal.

Kis képek a nagy portyázásról

Indulás előtt nagy az izgalom az őrsök között. Találgatják, hova mennek. Mindenki biztosra veszi, hogy a budai hegyekbe. Tapasztaltabbak azt is tudni vélik, hogy az éjszakát egy helyen töltik. Nem is hozták el, csak a budai hegyek térképét.

Indulás. Minden őrs lezárt borítékot kap. Abban rejlik az útvonal leírása.

Csodálkozás és meglepődés hangja váltja fel a boríték felbontása alatti csendet. Pár perces tünődés, gondolkozás, aztán hajrá...

Az őrsök elindulnak a világ négy tája felé: a Vadgalamb-őrs Rákosliget felé baktat az országút mentén, hogy másnap a Cinkotai erdőben érjen célhoz. A Fecske-őrs célja szintén Rákosliget, de más útvonallal, majd vasárnap a rákoskeresztúri erdő. A Rover-őrs tagjai Nagyszénás felé veszik útjukat. Mivel számukra fedett alvóhely nincs, éjszaka mennek, s reggel a magukkal vitt sátrakban pihennek meg. A Pacsirta-őrs a Csíki hegyekbe igyekszik pompás szalonnasütésre.

*

Rákosligeten már a parancsnokkal várjuk az odairányított őrsöket. Elmulik 10 óra, ½11 is. Az őrsnek már meg kellett volna érkezni. 11 óra. Még mindig nem jöttek. Csak nem tévedtek el? Csak nem haladtak túl a célon. Nézzünk utána. Már Rákoskeresztúron járunk, semmi hír róluk. Senki sem látta őket.

Várunk tovább. Éjfél előtt az utca végén mozgó fénypont jelenik meg. Csak cserkészzseblámpa lehet.

Valóban ők. Megérkeztek. El sem tévedtek, csak gyönyörű volt az éjszaka, kényelmesen sétáltak. Senki sem fáradt. A parancsnok is megnyugszik.

*

Felállított csillagvizsgáló várja az őrsöt. Megnézik a holdat és a Saturnust. A csillagvizsgálás szépen beleillik a portyázásba.

*

Vacsora után lefekvés. Vannak, akik puha ágyról álmodoztak, s kifogásolják a padlás keménységét. Félóra mulva mégis oly édesen alusznak, mint talán a puha ágyban sem. Talán álmodnak is...

*

Vasárnap. Reggeli. Van, aki teát akar főzni, másik mindenáron tejet szeretne forralni, néhányan szalonnát sütnének szívesen. De főzni csak délben lehet s akkor úgyis kötelező. Nehezen csúszik a száraz reggeli. Csak a parancsnok mosolyog a bajúsza alatt. Magához inti a két őrsvezetőt, leküldi. Pár perc, s a két őrsvezető megjelenik két fazék párolgó teával. Nem akarnak már teát főzni, sem tejet forralni, csak a csajkák szaporodnak a fazekak körül, s 16 cserkész mosolygó arccal és élvezettel issza a kellemes nedüt.

*

Dél. Az őrs tagjai szalonnát sütnek nyárson, vagy zsírban sült krumplit. Példás szolgafát csinálnak, de mivel drót nincs, spárgával kötik fel a csajkát, alacsonyra engedve, hogy a láng jobban elérje. Száraz galyból raknak tüzet. A láng méternyi magasságban csap fel. Vészes kiáltás: Vigyázz, beleég a spárga! Már késő. A spárga elégett, s a csajkát a tűzből kell kihalászni. Két ággal nem is megy nehezen. Már kint is van. De hirtelen meggondolja magát, lecsúszik az ágról, s vissza a tűzbe. Azonban cserkészek vannak itt, mégis kisül a krumpli, s ha füstös is, ha hamus is, de igen jól ízlik. Csak a csajka ne égett volna feketére.

*

A Cinkotai erdőt járjuk. Több portyázó őrsön kívül, vagy harminc apród vidám lármájától hangzik az erdő. A közelben tehenek legelésznek. Délben megitatják a teheneket. Az apródok megcsodálják az itatást, majd amint vége van az itatásnak, ők rohamozzák meg a kutat kulacsaikkal. A csordás bácsi szó nélkül húzogatja a vizet, s osztja szét kulacsokba, látszik, hogy örül a sok vidám kis apródnak. Még az öreg csordás is oda-oda kiabál érdes, de jóakaratú hangon: „Keveset igyál te, hideg az a víz."

*

Öregjeink három falu viszonyainak alapos megismerését is feladatul kapták. Már kora hajnalban beérkeznek az első faluba. Az egyik udvaron két bácsi üldögél. Beszélgetnek. Cserkészeink köszöntik őket, s beszédbe elegyednek velük. Pár perc mulva az egész őrs az udvaron ül az öreg fatörzsön. Mindjobban belemélyednek a beszélgetésbe. Megtudják mikor épült a falu, hogy mozija is van, hogy a leventék futball-meccseket tartanak más falu leventéivel, közben eltelik egy óra, másfél is, az őrs még mindig figyelemmel hallgatja Pista bácsi elbeszéléseit hadi élményeiről, a falu történetéről, a szemzésről, a fákról...

*

Szóba kerül, hogy milyen korán virágzik az akác. Pista bácsi szerint, ha az akácnak sok virágja van, jó babtermés lesz. Gabi kijelenti, hogy ő pedig szereti a babot. Pista bácsi is megállapítja: jó is a babfőzelék, ha utána szalad egy kövér disznó és ott felejti a hátsó sonkáját.

*

Az őrsök egymás után érkeznek be az otthonba. Bizony meglátszik rajtuk a portyázás nyoma. Vannak, akik majd elalusznak. De azért mindenki kijelenti, hogy egyáltalán nem fáradt. Csak egy kívánságuk van: *olyan szép volt, csináljunk még ilyet!*

Kovács Gábor 421.

Országos mozgalom indult meg, hogy az Ember Tragédiája megalkotójának, *Madách Imrének az emlékét szoborral* örökítse meg az utókor. A szoborbizottság gyüjtést indított a szükséges pénzösszeg előteremtésére. Adományok közvetlenül az Országos Madách Imre Szoborbizottság 30.450. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára fizetendők be. A cserkész megbecsüli a nagy magyarok emlékét. Tegyük meg, ami tőlünk telik!

Gondolatok.

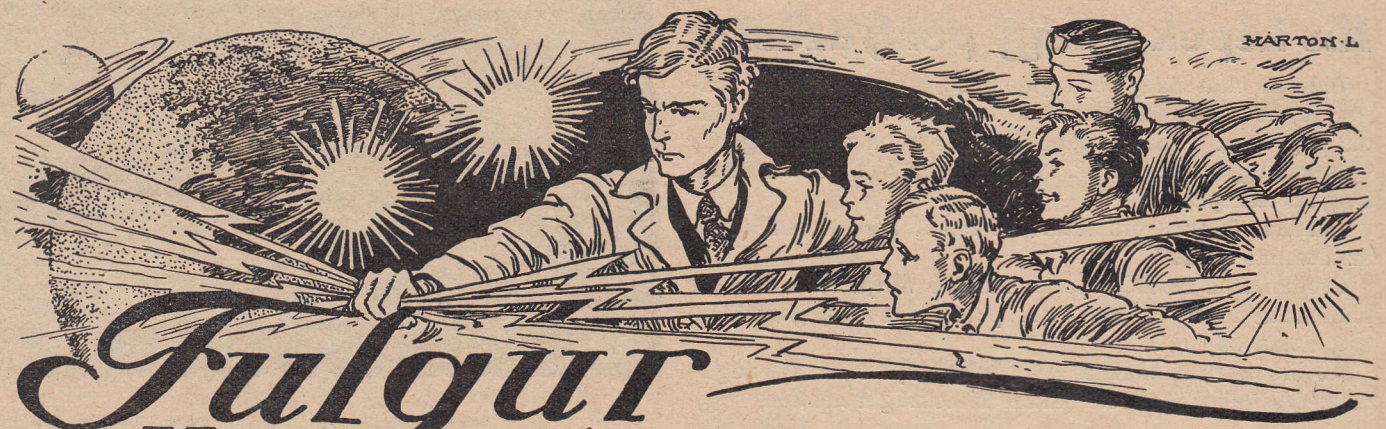
A szép virágok lassan fejlődnek. Annál gyorsabban nő a gaz.

A tegnap megtett lépéseiddel ma nem juthatsz sehová.

A ma az a holnap, amiért tegnap aggódtál. S az Ur ime megsegített!

Nem érdemes félig csinálni a dolgainkat. Mert lehet, hogy éppen a másik fele érne valamit.

Necsak önmagadat szeresd, hanem hozzátartozódat is, ezért biztasd őket, hogy tejet igyanak, mert a tej élet, erő, egészség.

Fulgur

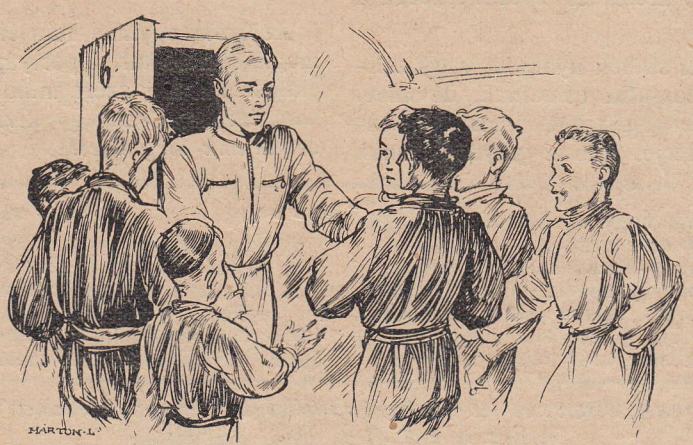
Koszter Atya regénye

Integrál birodalma óriási F betű, amelynek fő szára 80×15 méteres, hosszú, keskeny terem. Külsőleg a benyomás ugyanaz, mint a Kémiában. Kellemes kékesfehér fény, ragyogó tisztaság mindenütt, a levegő olyan friss és üde, mint a fenyőerdőben kiadós májusi eső után. Erről a levegőről Integrál azt mondta Gabinak, hogy nem kívülről szivattyúzzák be a termekbe, mint a bányákban látja az ember, hanem különleges kémiai szerek segítségével itt gyártja, újítja, mozgatja egy szellemes szerkezetű gép, amelyet a terem sarkában mindjárt meg is mutatott a fiúknak. Nem sokat láttak belőle. Olyan volt, mint egy lezárt, nagy szekrény, amelynek ajtaját és oldalát ezernyi apró lyuk fúrja keresztül. Kisöcsi a lyukhoz tartotta a kezét — nem érezte a levegő áramlását. Aztán a fülét nyomta a szekrény oldalához: csendes minden odabent. Érdekes, hát a Fulgur gépei mind némák?

Ugyanezt a kérdést hangos szóval is feltette pár perc mulva, amikor végigsétáltak a nagy terem hosszában és kíváncsian nézegették a kétoldalt sorakozó gépeket, kísérletező asztalokat, érthetetlen kapcsolótáblákat és a terem közepén, az F betű kis keresztvonalába belemélyedő, fantasztikus alakú és szerkezetű gépmonstrumot. Mind gaboritból készült, mind ragyogó fehér és mind tökéletesen csendes és mozdulatlan; csak a nagy gépnél játszik a feszültségmérő mutatója és oldalt egy nagy köralakú tárcsán kicsi vöröshegyű mutató kúszik fáradhatatlanul előre, körbe-körbe.

A főiskolás nevetve hallgatta a kíváncsi fiú kérdéseit.

— Tudod, pajtás, ez a mi elvarázsolt tündérvárunknak az a bizonyos századik, hét lakattal lezárt terme, amelyben a tündérkirály a tűzokádó sárkányt őrzi bilincsekben. Ha Fulgur az ő sárkányát ráeresztené a világra, percek alatt százezerszámra halnának meg emberek és milliós városok pusztulnának a keze egyetlen intésére. Ez a nagy gép és a testvére ott az F betű felső, hosszabb szárában, a lelke és éltetője az egész telepnek; minden erőnk őtőlük származik. Ide ellenséges, rosszakaratú ember nem kerülhet és mégis ezeket a gépeket külön zár alatt tartja Fulgur és a Fizikának felelős vezetője a legbizalmasabb barátja, gyermekkori játszótársa: Komáromy mérnök, aki Fulgur után a legzseniálisabb tagja ennek a válogatott gárdának. Ezeknek a gépeknek nagy részét ők ketten konstruálták; a világ semmiféle gyárában, vagy arzenáljában nem találnátok mását egyiknek sem.

— Igen, hiába próbálom felismerni őket, pedig a fizikatanár úr sokat beszél nekünk a legmodernebb gépekről és képről ismerem is valamennyit. De itt megáll a tudományom.

— Ne szégyeld, pajtás. Itt a tanár úr tudománya épen úgy megállna. Mi messze előtte járunk a mai fizikának. Fulgur szerint harminc év kell a tudománynak ahhoz, hogy minket utolérjen; nekem azonban meggyőződésem, hogy száz év mulva sem fogják tudni mindazt, amit mi tudunk. Hiszen ahhoz nemcsak idő kell, hanem szükséges a Fulgur és Komáromy mérnök zsenialitása, ilyet pedig ez a mi fáradt, ideges századunk nem fog mégegyszer kitermelni. Ha egy Edison és Marconi évek hosszú során át együtt dolgoznának egy-egy lángeszű gondolatnak megvalósításán, azok talán utolérnék a mi vezéreinket harminc éven belül; de hol van még egy Edison és még egy Marconi?

— Miben áll tehát Fulgur hatalma? Mi az alapja és középpontja mind ennek a csodának, amelyekből alig láttunk még valamit és máris szédül tőle a fejünk?

— Egészen csodálatos találmányok hosszú sora az, amely Fulgurt a mai, mindenek fölött álló emberré tette. Valamennyinek pedig az alapja egyetlen gyönyörű tény: Fulgur megfogta és hatalmába gyűrte a fizikában még mindig rejtélyként álló *kozmikus sugárzást* és ezzel föléje emelkedett egész sereg fizikai megkötöttségnek.

— Kozmikus sugárzás?... Sohasem hallottam róla. Ez valami csodálatos, nagy erő?

— Elképzelhetetlen erő. Csak, aki ennek birtokában van, az teremthette meg a gaboritot, amelyből a ruháitok is, meg a gépeink is készültek. Figyeljétek meg a gépeket. Több, mint a fele jár; ez a nagy monstrum itt percenként 30.000-es fordulatszámmal dolgozik. És úgy-e, semmi hangját nem halljátok? Hogy nem látjátok a mozgást, az természetes, hiszen a bizonyos határon túlmenő sebességet az emberi szem már nem tudja értékelni: ami igen nagyon gyorsan mozog, az a mi számunkra áll. Nézzétek ezt a nagy radiátort: minden porcikája mozog és mégis úgy látjuk, mintha teljes nyugalomban állna. Ennél azonban sokkal szenzációsabb az, hogy a mi gépeink nem zúg-

nak, nem kattognak, sőt még a precíziós gépeknek azt a finom sziszegő hangját sem halljátok, amely a legfinomabb eszközökkel dolgozó laboratóriumokat is betölti azonnal, amint a gépeik megindulnak. A kattogást, dübörgést, sziszegést a végtelen finomsággal kidolgozott gépalkatrészeknél is elkerülhetetlen egyenetlenségek, szabálytalanságok okozzák. Nálunk ez nincs. A gaborit-gépek száz százalékos pontossággal épültek; itt nincs szabálytalanság, nincs kopás és nincsen zaj. Ha majd háborúban állunk a világgal és összes gépeink megfeszített erővel dolgoznak, ez a terem akkor is éppen ilyen csendes lesz, mint ma.

— Szenzációs! — (Stubiból önkéntelenül kitört a kollégium népének kedvenc csodálkozó szava.)

— Ó, ez a legkisebb szenzáció. Mondjak még egy párat? Mult héten volt Richmond fölött a repülőgépek gyorsasági világrekord-versenye, amelyen óriási érdeklődéstől kísérve, ostromolták a 600 kilométeres óránkénti sebesség határát. Nos, a mi gépeink 6—8 ezer kilométert tesznek meg óránként. Vagy mást mondok. Ott a 4-es számú elzárt ajtó mögött van egy gép, amellyel mult héten, csütörtökön Fulgur itt, a kis szobában ülve, sujtotta le John Walker szenátort, az Egyesült Államok forradalmár vezérpolitikusát, amint a washingtoni Capitolban háborúra izgató beszédet mondott...

— Igen, emlékszem! A Szovjet segítségével Japán ellen akart háborút kezdeni! Beszéde közben hirtelen rosszul lett, összeesett és csak késő este tudták magához téríteni!

— Rosszul lett! Fulgur ütötte le Sopronból, mert háborúba akarta keverni az U. S. A. népét. Vagy mesélek még egy érdekeset. Senkisem tudja, hogy idén május 1-én a kommunisták minden eddiginél nagyobb tüntetést akartak rendezni Budapesten, és kitűnően megszerveztek egy véres, borzalmas éjszakát. Hatalmukba kerítették az áramfejlesztő telepeket, megszállták a bánhidai villamosvezeték vonalát és este 10-kor egyszerre elvágtak minden világítási vonalat a fővárostól. Budapestre sötétség borult és a fekete éjszakában mindenünnen megindultak a külvárosokból a kommunista tüntetők ezres hadai. Az ujságok írtak az esetről; emlékeztek rá?

— Hogyne! Olvastuk. Két percig tartott a sötétség, aztán újra kigyulladtak a lámpák és a rendőrség csírájában elfojtott minden rendzavaró kísérletet. Ezért kár volt olyan nagy lármát csapni!

— Az ám, csakhogy azt nem írták meg az ujságok, hogy a főváros hatóságai tehetetlenek voltak a sötétséggel szemben és Budapest védtelenül zsákmánya lett volna az éjszakai forradalomnak, ha egy ismeretlen áramforrás ismeretlen módon bele nem kapcsolódik a főváros világító hálózatába és nem táplálja azt négy és fél óra hosszatt, míg megfeszített munkával sikerült a visszafoglalt telepeket működésbe hozni és Bánhidával is helyreállítani a kapcsolatot. Ma sem tudják, hogy ki volt a milliós város megmentője! Nos, az előkészítő szerelést én végeztem két másik főiskolás cimborámmal és a pesti lámpákat azon a kapcsolótáblán Komáromy mérnök úr gyujtotta meg...

Ebben a pillanatban kinyílt a 6-os számú gaborit-ajtó és szőkehajú, mosolygós arcú, magas fiatalember lépett ki rajta. Integrál odasúgta a fiúknak:

— Ez Komáromy László. Jól megnézzétek!

A fiatalember úgy sietett hozzájuk, kitárt karokkal, nevető arccal, ahogyan régen várt kedves ismerőst köszönt az ember. Sorban kezet fogott velük, Jenőke fejét megsímogatta és csengő, vidám nevetéssel kérdezte tőlük:

— No, leckét vesztek a fizikából? Ugy-e, ez érdekesebb, mint az iskolában a tankönyvből feladott leckét bemagolni?

A fiúkban egy pillanatig megakadt a lélekzet. Integrál annyi bámulatos dolgot mondott erről a fiatalemberről, hogy most, amint előttünk állt, bizony keresztbeállt torkukban az elfogódottság. Csak néztek rá megbűvölve. Pursi újra azt a különös, tapogatózó sejtést érezte, amely már az imént, Péter mérnökkel szemben is elfogta: mintha valahol találkozott volna már ezzel az emberrel. Emlékezett a kék szemére, puha szőke hajára, rózsás, szinte lányosan síma arcára... De hiába erőltette az eszét, nem tudott rá visszaemlékezni.

Ujra Stubi volt az, aki megmentette a helyzetet. Hozzásimult a férfihez, felnézett rá és nagyon melegen, szívből azt mondta neki:

— Hallottam, hogy május elsején meg tetszett menteni Budapestet a kommunista forradalomtól. Meg szeretném köszönni, mert az én nagypapám is Pesten lakik és szegénnyel ki tudja, mi lett volna, ha Laci bácsi meg nem gyujtja számukra a villanyt! Annuska is náluk volt és Annuska úgy fél a sötétségtől!

A mérnök keze lassan emelkedett fel a kisfiú fejére.

— Hát a nagypapád Pesten lakik? És Annuska is? Ő a kis hugod, úgy-e? Nővéred? Na, persze, gondolhattam volna, hiszen magad is olyan kicsi vagy, hogy egy még kisebb hugocska számára már nem is volna hely a centiméteren. Azon a forradalmi éjszakán én az édesanyámra gondoltam és az ő asztalán gyujtottam meg a lámpát. — Messzenéző szemmel mélázott egy pillanatig. — Mert az édesanyámnak nem szabad sötétben maradnia...

(Folytatjuk.)

Cserkészek!

Nyáron

FRUTTI ÉS JÉGRAKÉTA

a kedvenc édesség!

Stühmer-gyártmányok!

Saját szórakozásod lehetőségéről magad gondoskodjál és ne szüleidet terheld. Ezért kapcsolódjál be még ma a tejpropagandába.

Lugossy István, *a 183. Kinizsi-cs.-csapat 2. Sas-őrsének tagja április 27-én hosszas szenvedés után elhúnyt. Április 29-én, az országos portyázás napján temettük. A gyászoló csapat délben befejezte a portyázást, hogy elkísérhesse utolsó útjára azt a cserkésztestvért, akinek minden vágya a táborozás volt és utolsó kívánsága, hogy cserkészruhában temessék el.*

A portyázáson persze már nem vehetett részt s az elárvult őrs gyászfátyolos kis lobogója szomorúan libegett a testvérek előtt a temető csöndjében. S amikor a temetés órájában felzokogott a kürtszó a Maros-parti akácosban: a szerte portyázó összes szegedi csapatok imára kulcsolták kezüket.

Szállt, szállt az imára hívó kürtjel az akácillatos tavaszi szélben, miközben Pista testvérünk mosolygós szemmel jelentkezett odafönt a Nagy Kihallgatáson . . .

JÁTÉKSAROK.

Pofozólabda futballal. Az angliai Jamboree után terjedt el nálunk a „pofozólabda". Skót játéknak is nevezték, mert tábori szomszédainktól, a skótoktól tanultuk. Legutoljára a Nemzetközi Vásáron aratott vele nagy sikert a Cserkészbolt, ahol ez a gyermekjátszótér egyik főérdekessége volt.

Azóta meggyőződtünk róla, hogy ezt a játékot jobban ismerik, mint sem gondolnánk. A svájci cserkészek is nemzeti játékuknak tartják, azonban nem 2—3 méteres rúddal játsszák, hanem 5—6 méteressel és kis labda helyett futballal. Ez a módszer azért is előnyösebb, mert egyszerre többen is játszhatják, amint azt a képen igen jól láthatjuk. *Sz. P.*

*

Hogyan játsszam őrsömmel? A Játékoskönyv csoportosítása eligazít abban, hogy mivel és hol játszhatjuk az egyes játékokat; az Őrsvezetők Könyvéből megtanulhattuk azt, hogy a cserkészjátékok alkalmával mire is kell ügyelnünk, milyen nevelői szempontokat kell kifejezésre juttatnunk: beszélgessünk ezek után arról, hogy *mire is használhatjuk* az egyes játékokat, legyenek azok szabadtériek, vagy szobaiak.

A jó játék célja a szórakoztatás, felüdítés, mulattatás; tehát játékainknál arra kell törekednünk, hogy az valóban őrsünk minden tagját egyformán szórakoztassa, testének-lelkének hasznára legyen. Néha úgy, hogy mindenki együtt játszik, egyformán résztvesz a játékban, néha pedig úgy, hogy egy-két fiú ügyeskedése idézi elő a jókedvet.

A játékok között is van nehezebb s könnyebb fajta. Helyesen járunk el tehát, ha először a könnyebbet tanítjuk meg, melyet szinte „játszva" megtanulhatunk s aztán szedjük elő a több magyarázatot, több figyelmet igénylőket.

Ezekután lássuk, hogy a használhatóság szempontjából hogyan is osztályozhatjuk játékainkat? Ha figyelmesen átgondoljuk, körülbelül négy csoportot különböztethetünk meg. Ezek volnának:

a) hasznos játékok,
b) tréfás játékok,
c) versenyszerű játékok és végül
d) látványos, sportszerű játékok.

Ez a megkülönböztető szempont már annyiban is előnyös és segítségünkre van a játékok megválogatásánál, mert ezek szerint változatosan tanulhatjuk meg azokat s a bennük rejlő különféle nevelőerőt is a legelőnyösebben felhasználhatjuk.

Az elméleti csevegés után vegyük sorra most már a fentebb említett csoportokat s próbáljunk meg kissé jobban szembenézni velük!

a) Hasznos játékok: mindazok, melyek elsősorban nevelőértéket rejtenek magukban; melyek valamiképen összefüggnek a cserkészpróbák anyagával, ügyeskedést kívánnak, tanító, ismeretterjesztő célzatúak. Természetesen ide főként a szobai játékok tartoznak, hiszen a szobában való csöndes játszogatás önként kínálja is a — mondjuk — tudományos, elmecsiszoló játékokat, de a szabadban szintén szórakozhatunk hasznosan.

Felsorolunk Játékoskönyvünkből néhány idetartozó játékot, melyeket már az őrs is megtanulhat. — 1. Szabadban: fehér-fekete (a gyors, ügyes mozgásra, megfigyelésre); helyből kitoló (ügyesség); keresd a nyomot (kiránduláskor megfigyelés); botmegközelítés (tájékozódás); fogd el a botot! (lélekjelenlét, önfegyelmezés); nemzetes (gyors elhatározás, figyelem, célzó készség). — 2. Szobában: Amerikából jöttünk (leleményesség, gyors felfogóképesség); csendes zene (hallás fejlesztése); elátkozott hetes (esztorna); eldugós (látás fejlesztése); hol kotyog? (hallásfejlesztő); ki tud több közmondást? (tejtorna); körkérdések (gyors észjárás); meddig tart egy perc? (becslés); meghatározó játék (tejtorna); kim-játékok (megfigyelés); nagyemberes (emlékezetfejlesztő); ritmuskopogás (megfigyelő, emlékezetfejlesztő); quartettek; városnév írás (képzettségi próba).

b) Tréfás játékok: elsősorban nevettetnek, mulattatnak, néha önmagukból kifolyólag (zsibvásár), néha pedig a szenvedő felek ártatlan kifigurázása, felültetése, beugratása révén. Szintén megnevezünk néhányat. — 1. Szabadban: kakasviadal, tolvajlepes, hol az olló?, angol grimbusz, medvevadászat, bőregér. — 2. Szobában: a titokzatos ismeretlenek, tűbeszúrás (gyors posta), papsapkája, talléros, gyűrűkereses, kefekeresés, hány hibád van?, vattatúvás, rakétaengedés, tüsszentés, „Éljen a király!", titkos feleletek, magas hegység veszedelmei, médium, vöröspecsenye, zsibvásár, keresztben-hosszában, árnykép-kitalálós, mit mire használhatunk? (E három utóbbi játék leírását a M. Cs. 1934. V. 1-i számában közöltük, mert a Játékoskönyvben nincsenek benn!)

c) Versenyszerű játékok: bővebb magyarázatra nem szorulnak. Céljuk már kimondottan a nemes igyekvés; a többre, jobbra való törekvés előmozdítása. Ezeknél azonban már az őrsben is figyelemmel kell lenni arra, hogy a verseny ne fajuljon ádáz, irigykedő versengéssé, hanem mindenkor megmaradjon nemes küzdelemnek. Ha többféle versenyszerű játékot gyakorolunk be, könnyen elérhetjük, hogy mindannyian, minden egyes őrsi tagunk ügyeskedik, kitűnik valamelyikben s így a „ma nekem, holnap neked" elv jóirányú keresztülvitelével minden viszálykodást, gyerekes irigykedést kiküszöbölhetünk.

A versenyszerű játékokat őrsi keretben többnyire csak gyakorlás céljából vesszük fel munkarendünkbe, hogy aztán adandó alkalommal raj- és csapatversenyeken megfelelő készültséggel vehessünk részt őrsünkkel. Ezt tehát inkább a raj- és csapatparancsnok írja elő. Mégis keressünk néhányat, amelyeket őrsönkint is lehet játszani. — 1. Szabadban: akadályverseny, útra készen, kulacs-szedés, konzerv-versenyfutás, rákverseny. Idetartoznak a kulacsadogató, botadogató játékok gyakorolgatásai is, a harci szekér, kígyóbőrhántás tanulása, stb. — 2. Szobában: tojásütés, malmozás (körmérkőzésként), fehér-fekete: igen-nem, élő ABC. Ide sorolhatjuk a többi zálogkiváltással kapcsolatos játékot is, miután a zálogmentesség ügyességet kíván meg.

d) A látványos és sportszerű játékok túlnyomó része nagyobb egységet tételez fel. Őrsi keretben szintén a gyakorlás, a részletek kidolgozása adható csak meg. Ép ezért őrsi szempontból ezek talán a legunalmasabb, érdektelenebb játékok, hiszen tulajdonképen csak azért foglalkozunk velük, azért tanuljuk meg azokat, hogy ünnepélyen, stb. előadhassuk!

Egyeseket azonban őrsi kereten belül is játszhatunk, ezek közül megemlítünk néhányat. — 1. Szabadban: ki erősebb?, utolsó pár előre, vedd fel a kalapot!, ki húz jobban?, összeomlott kártyasor, „Ádám bátyám" (szobában is játszható), cserépfutás. — 2. Szobában: Drinápoly ostroma, francia rémdráma, görög tragédia.

*

Ha már most az őrsvezető az említett csoportosítás alapján válogat a játékok között, őrsével mindenkor változatosan, élvezetesen játszhat. Ha pedig egy alkalomra több játékot szánunk, figyeljünk arra, hogy ezek a különböző csoportokból kerüljenek ki, hogy a játékok érdekes vonzóereje ne veszítsen az ismétlődés miatt. Ilyenformán fokozatosan tanulhatunk mindig újabb és újabb játékot, kellemesen ismételhetjük a megszeretett, kedves játékainkat s végeredményben elérhetjük a játékok igazi célját: a vidám lelkület, a mosolygó szív-lélek kifejlesztését.

Bánlaky Ödön.

REKORD

hordozható táskagép,

igen ízléses, szolíd kivitelű, műbőrrel bevont faházban. Ideális kiránduló készülék. Finoman nikkelezett veretekkel, legújabb kígyós hangkarral, kényelmes, ferde felhúzású csigamenetes szerkezettel, fedett duraluminium tárcsás különleges hangdobozzal, 22 cm átmérőtű luxus lemeztányérral.

Méretei: 35×26×12 cm. Súlya: cca 4 kg.

ÁRA: P 56.—

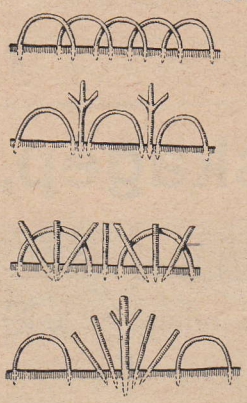
Részletár 7 hónapra		
Ar	Előleg	Havi részlet
62.—	9.50	7.50

Legújabb slágerek mindenkor ODEON lemezeken!

ISMERED MÁR A TÁBOROZÁSI KÖNYVET?

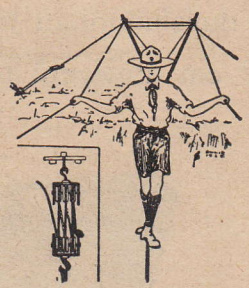
Nem? Ime egy-két szemelvény belőle:

Díszítés füzfavesszővel.

A jól hajló vessző (fűzfa) nagyon alkalmas útszegélyek, árboc, sátorárok körüli földhányások szegélyeinek díszítésére. A tábor felépítésekor fadöntésnél, bokrok irtásánál önként adódik az ilyen célra felhasználható faanyag. Vannak olyan táborhelyek, ahol a folyó-, vagy patakparti füzesekből szabad külön erre a célra is vesszőt vágni. Az ilyen szegélyezések készítésére használhatunk hajlékony (fűzfa) vesszőt — ennek mindkét végét a földbe szúrjuk, — vagy használunk merev ágakat, ezeknek csak egyik végét tűzzük a földbe. Ilyen vesszőkkel aztán nagyon sokféle díszítő mintát készíthetünk.

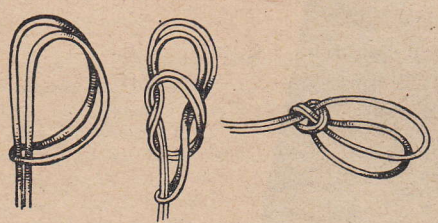
Átkelés a kötélhídon.

Cserkészkötélhídon lábfejeinket forgassuk erősen széjjel s a drótkötélre ne talppal, hanem úgy lépjünk rá, hogy az talpunk és sarkunk közé essék. Igy lábunk biztosan áll és elkerüljük a véletlen lecsúszást.

Két kezünkkel vállmagasságban az egyensúlyozó kötelekbe fogódzkodunk.

Baross-mentőcsomó.

A kettőzött kötél végét visszahajtjuk, hogy az úgynevezett svábhurok keletkezzék belőle. A svábhurkon belül az egyenes szárral egyszerű csomót kötünk s eközben a svábhurok kettős szárának végét belehúzzuk a csomóba.

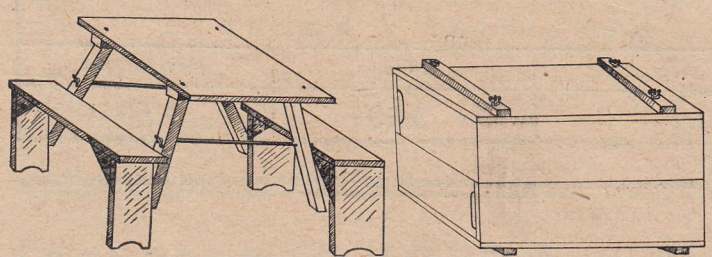
Előnye, hogy a két szár önműködőleg szabályozza egymást.

Kellemest a hasznossal!

Táborbainduló csapatok örökös gondja a férőhely mérsékelt volta és a cókmók sokasága. Ezen akar segíteni az az előttem ismeretlen őrs, amelynek ügyes őrsi ládáját íme közszemlére teszem.

Két asztalt és négy padot úgy szerkesztettek meg, hogy az asztallábak leszerelése után az egészet őrsi ládává lehet összerakni és csavarokkal való megerősítés után az őrsi sátor és cövekeinek, köteleknek és (a gondosan becsomagolt) ásónak, baltának a szállítására használni. — Két-két pad egyforma méretű és a lábak kettőnél egészen az ülődeszka szélén, kettőnél pedig a deszka szélességével beljebb vannak becsapozva. Célszerű a csapozást a padok hátsó oldalán derékszögű háromszög-alakú vasalással megerősíteni.

Az asztallapok hevedereit jó vastag (keményfa) „stoffni"-ból készítsük és vessük ki rajtuk az asztallábak csapjainak megfelelő helyeket. Az asztallábakat kisujjnyi vastag és két végén csavarmenettel ellátott vasrudakkal rögzítjük.

Összerakott állapotban ezek a rudak tartják össze a ládát: átmennek a fedélen, a padok vasalásába fúrt lyukakon és a fenéken. Négy-négy szárnyas csavar tartozik természetesen hozzá, amelyeket — megfelelő alátétlemezek alkalmazása után — jól megszorítunk.

Kíváncsi vagyok rá, hány ilyen láda megy idén táborba és milyen tapasztalatokról számoltok be velük kapcsolatosan ősszel?

!CÉLLÖVŐK!

Kisöblű fegyverhez legtökéletesebb a

LONG-RIFLE LŐPOR

Magyar gyártmány!

Gyártja:

NITROKÉMIAI IPARTELEPEK Rt.

Budapest, V. ker., Nádor-utca 21.

Mit tudnak a cserkészlövészek?

Az V. országos cserkész-céllövőversenyt Szombathelyen rendezte meg a III. kerület. A versenyben 90 cserkész vett részt, akik a következő eredményeket érték el:

I. A gróf Teleki vándordíjas kerületközi csapatversenyben első lett a szombathelyi III. cs. ker. csapata 91 egyátlagos egységgel. 2. az I. kerület.

II. Cserkész egyéni versenyben: 1. Erhardt Géza, 51. Figyelő. 2. Ifj. Oroszlány Endre, 51. Figyelő. 3. Szabovits László, 36. Szt. Imre 94—94 egységgel.

III. Öregcserkész egyéni versenyben: 1. Marics István, 48. Rákóczi 89. egys. 2. Tancsics Alajos 391. Erdődy 86 egys. 3. Garay István, 50. Hunyadi 86 egys.

IV. Cserkésztiszti egyéni versenyben: 1. Sallér Ignác, 49. Berzsenyi 96 egys. 2. Oroszlány Endre 48. Rákóczi, 94 egys. Rácz Béla, 775. Thököly 92 egys.

Az elsőrangú teljesítményeket elért versenyzők nemcsak szép éremdíjazásban részesültek, hanem igen értékes, gyönyörű tisztelet díjakat is kaptak a rendező Kerület figyelmességéből.

Kár, hogy a rendező kerületen kívül csak az I., II., és V. kerület vett részt a versenyen, míg a többiek nem is képviseltették magukat, holott a Szövetség a résztvevők utiköltségének részben, vagy egészben való megtérítésére is vállalkozott.

Sz— —y.

Kaptál már a parancsnok úrtól tejutalványt?

Mit láttak a „szarvasok“ az aranycsinálóknál?

Szünidei kirándulás Budapestre.

Ólomszürkén borult a téli ég a Dunára, mikor felvirradt az a nap, amelyen a „szarvas“ őrs tagjainak Budapesten kellett összejönniök. A Lánchídnál volt a találkozó s Péter, az őrsvezetőjük elsőnek érkezett a helyszínre. Mikor megpillantotta a Duna fölött a csudálatos látképet, a Halászbástyát a királyi várral, a Mátyás-templomot, a Gellérthegyet, a tovaszáguldó autókat s a sietö embereket, szíve hóbortosan ugrálni kezdett az örömtől. Még el sem mult ez a belső örömkitörése, mikor oldalba vágták: őrsének két tagja, Ferenc és István jelentették, hogy megérkeztek. Ketten azonban még hiányoztak: Gödöllőről vidám János és a kíváncsi természetű Béla Rákoscsabáról, ahol a bátyjának nyergesműhelye van.

S ekkor — jól látott-e Péter? A Lánchídon egy öreg konflis döcögött át. A kocsis vidáman pattogtatta ostorát. Jókedvő kiáltások szálltak felé: János és Béla. „Rajta Péter, Ferenc. István... be a kocsiba! Felhajtunk a Halászbástyához, a bátyám jól ellátott zsebpénzzel — a vendégeim vagytok!“ A fiúk gyorsan beugráltak s megkezdődött a vidám kocsikázás meredek utakon, régi, magas oromzatú házak közt, egyre följebb, míg végre a konflis megállt egy téren. Itt volt előttük a Mátyás-templom, a Szent István-szobor, a Bástya boltíves feljáratai és lépcsői, amit már a képekről ismertek.

Péter figyelmeztette őket, hogy nézzenek alaposan körül, majd pedig minden sarkot elmagyarázott nekik útikönyvéből. „Most pedig fölkeressük az aranycsinálók utcáját!“ Meg is találták. Egy kapuban barátságos öreg néni állt s közelebb tessékelte őket. Parányi előszobából nyíló konyhájában megmutatta azt a kemencét, amelyen sokszáz évvel ezelőtt egy tudós az aranycsinálás titkát akarta fölfedezni. Itt minden házacska évszázados multra tekintett vissza, egyik csakúgy, mint a másik. Hány tudós alchimista fecsérelhette itt el életét és vagyonát az elérhetetlen ábrándképért. Vajjon voltak-e máshol is aranycsinálók, szerette volna tudni Béla. Természetesen voltak. Szászországban Meissen városában néhány száz évvel később egy ilyen alchimista találta fel a porcellánt kísérletezés közben.

Péter egészen bizonyos erről, könyvből olvasta valahol. Azonban tovább indulnak. Kint a régi utcán Béla egyszerre megszólalt: „De hiszen a fogunk is porcellánból van!“ A többiek kinevették. „Milyen ostoba vagy!“ kiáltotta a túláradó kedélyű János. „A fogunk csak nem élettelen porcellán!“ „Hiszen a fogunk nő és élő ideg van benne!“ jegyezte meg Béla, igen okosan. „Sohase fájt még a fogad?“ Most Péteren volt a véleménynyilvánítás sora. „Mit gondolsz, mért mossuk a fogunkat naponta legalább kétszer? Azért, hogy a porcellán szép tiszta legyen?“ „Á — mondta Béla halkan — dehogy. Anyám mindig mondja nekem: Fiam, mosd mindig rendesen a fogadat, különben fogköved lesz!“ — „Na látod“, válaszolta Péter, „a fogkő ételmaradékból meg más efféléből keletkezik s éppen, mivel a fogunk szerves valami, tud rajta megülepedni s olyan erősen megkapaszkodik“, „hogy meglazul és kihullik, mint Ilka néném foga“, vette át a szót János. „Most azonban, fiúk, inkább élvezzétek a sok pompás látnivalót ezen a történelmi helyen. Megfájdul a fogam, ha még sokat beszélünk erről. Meg aztán a hamis fog csakugyan porcellánból készül.“ — „Juj“, kiáltott fel Béla, „most már igazán elég. Hála a meisseni aranycsinálónak, hogy legalább feltalálta a porcellánt. Mi azonban fogadjuk meg gyerekek: fogat mosni! — akkor nem kell a szánkban se aranyat, se porcellánt hordani már fiatal korunkban.“ — „Ugy van, igaza van!“ Péter azonban így szólt: „Hiszen az, hogy fogat mosni, az világos. De úgy mosni, hogy fogkő ne...“ — „Ugyan, hát *Kalodonttal*“ mondta Béla büszkén. „Anyám sohasem adott nekem más fogmosószert!“ — „Talán az enyém adott? Az én anyámnak van a legszebb foga a világon! És mindig *Kalodontot* használ! De nézzétek csak, ebben a házban egy igazi javasasszony lakik. Ne csöngessünk be hozzá?“ — „Megbolondultál, János. Ne gondolj ilyesmire. Csak ennyit mondok: Élj egészségesen és ne keresd a bánatot — ami ezen felül jön, azt mind meg lehet emészteni.“ Általános helyeslés a „szarvas“ őrsben. Nem kell javasasszony. Nem hagyjuk magunkat ámítani.

„Egyet azonban mégis meg fogunk tenni“, mondta Péter, „megkérdezzük, hol a legközelebbi drogéria, hiszen nem vagyunk messzi a várostól. Az úti gyógyszertáramból ugyanis hiányzik egy s más és ha holnap tovább akarunk menni...“ — „Bizony, a felszerelésünk hiánytalan kell, hogy legyen. Irjátok mindjárt: Mullpólya, ragtapasz és legfőképen fogkő ellen *Kalodont* még egy tubussal. Az ember sohase tudja, mikor fogy el a készlet.“ — „Nagyon helyes“ mondta János, aki mindent lelkiismeretesen följegyzett. „Most azonban mehetünk tovább. Jó ég! A konflist majd elfelejtettük! A kocsis jócskán várakozhatott!“ Kacagva rohantak át a Szentháromság-szobor előtti kőburkolatos téren. Ezzel véget is ért első napjuk Budapesten. Ideje volt visszamenni a szállásukra, mert már sötétedett.

Dreher-Maulé a legjobb csokoládé

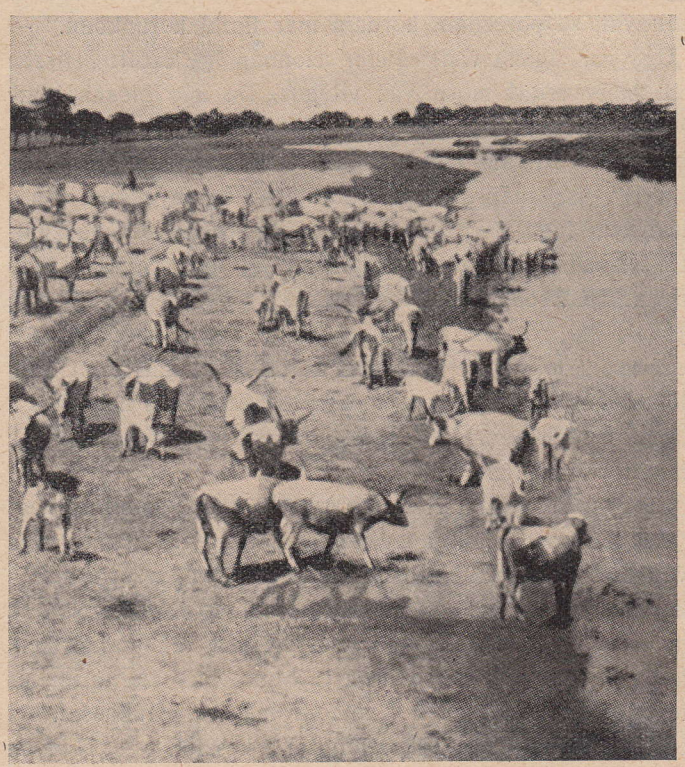
MENCZER GUSZTÁV tisztító, ruháit egy évi jótállással fényteleníti.
Budapest, II., Török-u. 10. Telefon: 50-4-93. Irgalmasokkal szemben.
Vidékre is szállít. — Gallér, frackingek, ruhák tisztítása vezet.

APRÓ HÍREK.

Cserkész repülőnap Sopronban. A 366. sz. Végvári-cserkészcsapat repülő csoportja Pünkösd vasárnapján második repülőnapját tartotta meg, óriási nézőközönség előtt. Mielőtt kezdetét vette volna a repülés, a kerületi elnök soproni cserkésztiszteket avatott fel, Horváth János cserkésztisztnek pedig az Ezermester és Fehér Holló különpróba jelvényét adta át szép szavak kíséretében. A műsor folyamán felváltva motornélküli és motoros gépek repültek. A motornélküliek közül különösen Rotter Lajos cserkészrepülő mutatott be szép vitorlázást a „Karakán" vitorlázógéppel, amelyet előző napon Bánhidy Antal vontatott Budapestről Székesfehérvárra, majd onnét Sopronba; maga Bánhidy a Gerle 13-mal végzett szebbnél-szebb és hajmeresztő műrepüléseket; a soproni cserkészrepülők pedig az általuk készített „Végvár"-ral mutattak be szép iskola-repülést. Külön ki kell emelnünk a szombathelyi 48-as Rákóczi-csapat cserkésztestvéri érdeklődését, akik mintegy 100 taggal látogattak el Sopronba és elsőrangú zenekarukkal emelték az ünnepély sikerét.

Fényképkiállítás. A Budapesti Sport Egylet fényképkiállítást rendezett. Itt láttuk a tavalyi fővárosi idegenforgalmi pályázat nyertes képeit is. Sok kiváló kép volt a hatalmas anyagban. Találkoztunk majdnem minden témával tájképtől a csendéletig, de ami meglepett: egy-két kivételtől eltekintve, cserkésztárgyúak nem szerepeltek. Pedig számos kitűnő cserkészfényképezőnk van és a cserkészélet művészi feldolgozása fényképekben nem érdektelen feladat. Reméljük, hogy a jövőben ezen a téren is fejlődésről számolhatunk be. *(K. R.)*

A M. Kir. Révkapitányságtól az alábbi körözvényt kaptuk: A m. kir. Budapest—Felső Révkapitányság által eszközölt hatósági csónakellenőrzések alkalmával mind sűrűbben fordul elő az a visszás helyzet, miszerint a közlekedő vízijárművek (csónak, ladik, dereglye, stb.) vezetői a révkapitányság hivatalos közegeinek felhívására a csónakigazolványt felmutatni nem tudták. Miután a fenti vízijárművek ellenőrzése csónakigazolvány nélkül elképzelhetetlen, felkérem Címet, hogy figyelmeztesse a vízijármű elindulásakor annak vezetőjét, hogy a csónakhoz tartozó csónakigazolványt minden esetben vigyék magukkal, hogy a Révkapitányság hivatalos közegeinek felszólítására a csónak igazolványát mindenkor fel tudják mutatni. Fenti tárgyban újabb figyelmeztetést a jövőben nem adok ki, miért is felkérem Címet arra, hogy az érdekelt csónaktulajdosokkal ezen rendelkezést közölni szíveskedjék, mert minden csónakvezető ellen, aki a jövőben a révkapitányság hivatalos közegének felhívására a csónakigazolványt ellenőrzés végett felmutatni nem tudja, a Folyamrendészet gyakorlásáról szóló 8270/1923. M. E. rendelet 5. §-a 7. és 18. pontjaiban biztosított jogomnál fogva az 1340/1924. M. E. 6. §-ba ütköző mulasztásért ugyanezen rendelet 48. §-a alapján a megtorló rendszegési eljárást minden esetben folyamatba fogom tenni. *Aláírás* s. k. m. kir. révkapitány. — Hivatkozással fenti körözvényre, figyelmeztetünk mindenkit, hogy a csónak igazolványát vigye magával *minden* vízreszállásnál.

A Szövetség átszervezése folytán az országos Víziverseny, mely ez évben volna esedékes, elmarad. Helyette ősszel (ennek mintegy előkészítéséül) vízi akadály- és portyázóverseny lesz. Ennek a versenynek tudnivalóit az érdekelt csapatokkal rövid időn belül közöljük.

Idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatala, amely 2380 P értékben ötven díjjat tűzött ki elsősorban olyan fényképekre, illetőleg témakörökre, amelyeknek megfelelő fényképészeti megoldását az idegenforgalmi propaganda során eddig nélkülözni kellett. A pályázati hirdetmény egész csomó pompás témát sorol fel. Kapható a már említett hivatalnál (Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2). A pályázat határideje 1934 szeptember 30. — Nosza, cserkészek! Mutassuk meg, mit tudunk! Országos érdekről van szó!

Csinos kiállítású füzetben jelent meg a *Győr—Sopron—Ebenfurti vasút nyári menetrendje,* amely a vonatok közlekedési rendjén kívül Nyugatmagyarország városainak látnivalóit ismerteti. *Menetdíjkedvezmények cserkészek számára:* legalább 4 cserkész 33 százalékos kedvezményt kap, tizen — legalább 50 km-es útnál — 50 százalékot. Legalább 15 résztvevő esetén a vezető díjmentes utazásra jogosult. A kedvezmény a Magyar Cserkészszövetség által kiállított cserkészigazolványok alapján igényelhetők.

A VIII. kerület elnöksége közreműködésre hívja fel a cserkészfényképezőket a *kecskeméti* „Hírös Hét" keretében (1934. július 21—29) az Országos Amatőr Fényképkiállítással párhuzamosan megrendezendő *Magyar Cserkészfényképezők Országos Kiállítására.* A kerület a magyar cserkészek közismerten szép fotoanyagát óhajtja a nagy nyilvánosság elé vinni és ezzel bebizonyítani, hogy ezen a téren is tudunk jó munkát fölmutatni. — Küldjétek hát képeiteket minél nagyobb számban Kecskemétre és látogassátok meg a „Hírös Hetet" minél többen. A rendezőség mindent elkövet, hogy a város vendégei minél felejthetetlenebb emlékeket vigyenek magukkal haza. A kiállítás föltételeit kívánatra (válaszbélyeg ellenében) szívesen közli a VIII. kerület elnöksége, vagy a M. Cs. szerkesztősége. De siessünk a kérdezősködéssel, mert a nevezés végső határideje június 15.

A szegedi ifjúmunkás-cserkészet Pünkösd hétfőjén ünnepelte fönnállásának tizedik évfordulóját ünnepélyes fogadalomújítással, zászlószenteléssel. Délután cserkészverseny, este műsoros tábortűz tette emlékezetessé a szép ünnepet. Párhuzamosan cserkészkiállítás volt az Iparostanonc-iskolában.

Az O. I. B. a jelenlegi cserkészpróba-szabályzatot véglegesnek elfogadta és felhatalmazta a vezetőtiszteket, hogy minden év szeptemberében az egyes próbapontoknál szükségesnek mutatkozó helyesbítéseket, kiegészítéseket saját hatáskörükben elvégezhessék.

Akinek a próbákra vonatkozólag közérdekű tapasztalatai vannak, azok ne resteljék a fáradságot, hanem tartsák cserkészkötelességüknek azokról a Központnak beszámolni.

A KINAI NAGY FAL. A kínai nagy fal 2500 kilométer hosszú és sok helyen hat méter széles és kocsiutak is vannak rajta. Századokon át épült ez a hatalmas fal s védelmül szolgáli a nomád lovas törzsek, különösen a hunok folyton megismétlődő támadásai ellen. Több tégla van benne, mint London valamennyi épületében együttvéve.

Az emberek leginkább éjféltájban halnak meg. *Dr. Till Königsbergi orvos szerint a legtöbb ember éjjel hal meg, mégpedig különösen éjfél táján.*

A SZIVAR SZÓ EREDETE. A szivar szót Bajza József nevű költőnk gyártotta a szívni (elszívni) igéből. Azelőtt szivolának mondták.

KÖNYVESTÁSKA

Jamboree-különlegességek. Ugy-e, fiúk, jól emlékeztek még a Jamboreera? De arra már nem emlékeztek, hogy a belgák milyen papírkosarat csináltak! Hogy milyen volt az angol őrsök törülközőtartója, a dánok gyeptégla-karosszéke, az Ezermesterek nyugvószéke, a litvánok árboca, a svédek wigwamja, a svájciak zsindelyasztala? És azt hiszem még hosszú ideig folytathatnám a sorozatot, hogy mi-mindent láthattunk volna és nem láttunk meg. Mi-mindent láttunk és felejtettünk el. Pedig rövidesen itt a nyári tábor, amikor jó lesz előszedni, amit a Jamboreen tanultunk.

Most jelent meg egy könyv, amelyik segítségetekre siet, hogy amit nem láttatok, megismerjétek, amit láttatok, arra visszaemlékezzetek.

A „Jamboree-különlegességek" szerkesztői: Windhaber Alajos, Josvay László és Gábris István azt a célt tűzték maguk elé, hogy örök értékké tegyék a gödöllői Világjamboree camp craftjét, mindazt, ami a Ti táborépítő munkátokat elősegíti, megkönnyíti. A szép kiállítású könyv — minden második ív képmelléklet, műnyomó papíron — nemcsak a Világtábor ezer szépségét eleveníti fel előttetek, hanem minden sorából tanulhattok valami gyakorlatias fogást, ami táborotokat szebbé, jobbá, tökéletesebbé teheti. Ne sajnáljátok hát érte megtakarítani azt az egy-két moziköltséget és rendeljétek meg minél előbb. (Ára 2.40 P. Készült Krautwig István és Balla Dezső nyomdájában.) Kapható a Cserkészboltban és az országos gazdasági hivatalban. —*jos.*

Diósgyőri Mondák-Regék. *Sajtó alá rendezte dr. Fölföldy Sándor,* a 237-es Mátyás király-cs.-cs. parancsnoka. Ára 50 fill. Életrevaló vállalkozás első beköszöntője ez a csinos köntösű kis füzet, amely nyolc diósgyőr-környéki mondával ismertet meg bennünket élvezetes formában. A csapat célja a füzetsorozat kiadásával az volt, hogy a természeti képekhez fűződő mondák, regék ismertetésével a természeti szépségeknek több tartalmat adjon.

Pályázat.

A mellékelt képen gyönyörű felhő-felvétel látható.

1. Melyik cserkészkönyvben lehet a felhők rajzát megtalálni?

2. Mi ennek a felhőzetnek a neve?

Jutalom: Sztrilich: Táborozási könyv.

Határidő: 1934. jún. 15.

Tábortűz mellett, őszi, téli estéken olvasgassuk, mesélgessük ezeket a regéket, amelyek nemcsak képzeletünket, hanem honismereti tudásunkat is gyarapítják.

Derék diósgyőri testvéreink igazán csekély haszonra dolgoztak: kiszámították, hogy ha minden füzetke elkel, egy-egy példány hasznából éppen akkora sátorvásznat vehetnek, amekkora a füzet maga.

Segítsük hát minél tágasabb sátorhoz úttörő testvéreinket és egy csapat könyvtárából se hiányozzék a diósgyőri regesorozat. —*ősy.*

Játékhoz és sporthoz csak

INDANTHREN-FESTÉSŰ

dresszt viseljünk!

A világszerte ismert

INDANTHREN-CIMKE

kezességet nyujt aziránt, hogy az ilyen dressz felülmulhatatlanul mosható, színtartó, időjárásnak ellentálló.

Alighogy a közgyűlésen belekiáltottuk a cserkésztársadalomba a Filléres Magyar Cserkész jövetelének a hírét, levelezőlapok özöne futott be a szervezőkhöz, telve helyeslő, biztató lelkesedéssel.

Leközöljük néhány csapat kiáltó számadatait, amelyek összehasonlítják az eddigi példányszámot a Filléres M. Cs.-ből igénylendő példányszámmal: Eddig járt nyolc, kérünk hetvenet! Tizenegy helyett kétszázat! 25—75, 24—150, 5—50, 3—60, 25—80, 32—300, 1—75, 2—50. 6—100, 1—40, 2—75, 8—60, 2—80, 3—40, 56—120. 1—50, 0—16, 2—40, stb. De van még kazalnyi! Okos ember azonban kevésből is megérti, mi a kötelessége! Két pengő egy évben! Igazán nem szabadna egyetlen cserkésznek sem kimaradnia a sorból. Minél többen vagyunk, annál szebb, függetlenebb a lap.

Több csapat írja: „tegyék kötelezővé az előfizetést minden magyar cserkész számára...!" Meg is tettük volna, hiszen ez igazán a legkevesebb, amit egy mozgalom megkövetelhet. De nem tesszük: a cserkész önként tegye meg, ami a kötelessége.

A sümegi 76-osok is önként magasabbra emelték a havi járulékot, hogy a csapat minden tagja megkaphassa a M. Cs.-t.

A 458-asok szintén havi járulék alakjában törlesztik az előfizetési díjat s a csapat minden embere részére előfizet.

Az 556-osok már a tábori számot is filléresnek szeretnék látni. Mi is! Csakhogy a dolog nem olyan egyszerű! Az olcsó árat csak mélynyomással készülő lapnál tudjuk biztosítani, a rotációsgép pedig nem indul 20.000 példányon alul! Akinek olcsó lap kell, az agitáljon a lap érdekében!

Ime: a 29-esek már jelentik, hogy gyüjtik az előfizetőket!

906-osok: „Csak jöjjön már, mégha egyszerűbb köpönyegben és rosszabb papiron is!" Az egyszerűbb köpenyegen mi is nagyon törjük a fejünket! Szeretnők, ha a lap továbbra is ilyen szép maradhatna. Segítsetek!

579-esek: „Legkésőbb szeptemberre várjuk az új M. Cs.-t!" Meglesz, fiúk, ha megteszitek valamennyien, ami tőletek telik és a jó Isten is megsegít bennünket. Szeptember elején mutatót kaptok belőle és 15-én hozza a posta az új (összevont) számot!

A magyar cserkészet megmozdult a vészkiáltásunkra! Él, mozog és cselekszik. Miért maradnál te egymagad henyén heverő Pató Pál uram?! *L. A.*

Cserkészek! Figyelem!

A „Tiszántúli Cserkész" legutóbbi számából idézek:

„...ott voltam lapunk megindulásánál, ringattam a bölcsőjét és itt vagyok a megszűnésénél, magam is húzom kapámmal a földet a koporsójára..."

„Mi engedelmesen fogadjuk az országos közgyűlés határozatát, hogy legyen egyetlen cserkészlap, ami jó olcsó és mindenki olvassa. Lábhoz eresztjük a fegyverünket és kapitulálunk..."

Cserkészbeszéd. Cserkészcselekedet. Bár valamennyien követnék ezt a férfias példát! Nem azért, mintha a Magyar Cserkész féltékenykednék a kisebb testvérlapokra. Hanem, mert az egy magyar cserkészetet méltóképen csak az összes erők összefogása képviselheti.

Tiszántúli Cserkész! Ami cserkészerő, azt nem lehet eltemetni! Ezután együtt végzünk jó munkát!

SZÚNYOGCSIPÉS.

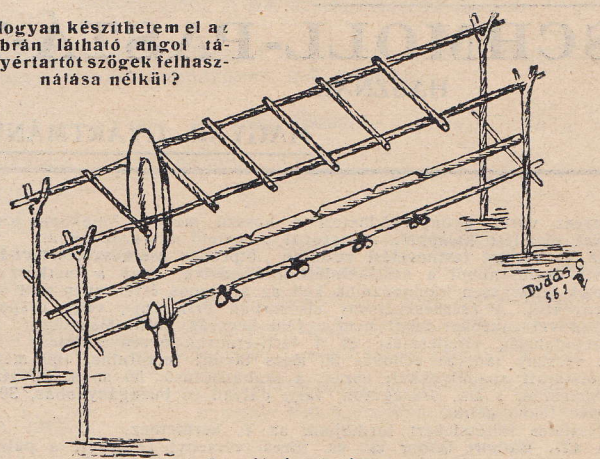
Megvillant a tavaszi napsugár s ilyenkor minden őrs és csapat a szép kirándulásokat tervezgeti, a nyári nagytábor terveit kovácsolja. Mi is lehetne szebb, mint az ősmagyar vándoréletthez legjobban hasonlító mozgótábor, különösen, ha az a víziélettel van kapcsolatban. A meleg nyári hónapjainkban a legkellemesebb üdülés és a leghasznosabb testedzés a vízisport, de csak annak, aki a vizet és a vízpartot jól ismeri. Az öreg Duna, vagy a szőke Tisza csak a tapasztaltnak nyujt a gyönyöreiből és sok apróságot kell tudnunk ahhoz, hogy a vízparti élet ne szenvedés, de élvezet legyen.

Első vízi mozgótáborunk volt az az öt nap, amely alatt a cserkészvízitelepről indulva, Mohácsig eveztünk. Sok dologban kezdők voltunk, sok mindenre tanított meg a tapasztalat, nem egyszer kis kellemetlenségek ,vagy apróbb szenvedések árán; lepörkölt a nap, feltörte egyiknek-másiknak kezét az evező, *de* legtöbben mégis a szúnyogcsípés miatt szenvedtünk. Vízitúránk harmadik napjára terveztük a paksi táborozást. A második napon enyhe időben késő estig könnyen ment az evezés, s amint a három csónak jókedvvel, megrakodva úszott lefelé a Dunán, játszi könnyedséggel tettük meg az e napra tervbe vett utat, s Dunaföldvár alatt egyhangú lelkesedéssel határoztuk el, hogy a harmadik nap aránylag kis munkáját is aznap fogjuk elintézni, leevezünk egészen Paksig. A nap szép csendesen leáldozott, az égre felhők gyűltek és lassacskán kezdett cseperegni az eső. Ez nem sokat zavart az evezésben, mert hiszen az úszónadrágon kívül más úgy sem ázhatott meg rajtunk, de nem is fázhattunk, melegített az evezés munkája. Parancsnokunk, aki a vezércsónakot kormányozta, már teljes sötétségben vezényelte az erős jobbra-kanyart, hogy a térképen kijelölt táborhelyünkre, egy dunamorotvába érkezzünk. A kikötés, csónakok rendbehozása és sátorverés pillanatok alatt megtörtént, hiszen igyekezett mindenki száraz tető alá kerülni, és mivel közös sátorunk nem volt, a kiosztott vacsorát mindenki saját kis sátrában fogyasztotta el, nyitott sátorajtó mellett, égő lámpácska világánál. Az volt a mi veszedelmünk. A morotvának sekélyes partja úgy látszik jó szúnyogtelep lehetett, mert a hideg, nyirkos és sötét éjszakából a környék szúnyog-milliói mind bemenekültek a meleg, száraz és világos sátorokba. Itt akarták megkeresni táplálékukat, friss cserkészvér alakjában. Lett ezután hatalmas püfölödzés. Csapkodták a fiúk arcukat, lábukat, kezüket, felgyűrték a harisnyát, legombolták az ingujjat, beburkolták a fejüket, begombolták a sátorlapot és sötétségbe burkoltuk az egész tábort, de mindez már vajmi keveset használt az éhes szúnyog hadnak. Lefeküdtünk aludni, de álom senkinek sem ereszkedett a szemére, csak hallgatták a fiúk egymás szúnyog utáni csapkodását, a szúnyogok fülkörüli, sértőn kellemetlen zümmögését, és egy-egy elfojtott sóhajt, mint pl.: de jó volt a keresztes lovagoknak, mert a páncélon nem tudtak a szúnyogok keresztül szúrni, vagy egy másik hang őszinte csodálattal kérdezte, hogy vajjon miből éltek a szúnyog-milliók mindaddig, amíg a kis csapatunk nem jelent meg a látóhatáron. Volt egypár nekikeseredett sátor, amelynek lakoi ki akarták füstölni a bentrekedt szúnyog hadat. A füst ugyan majd meg fojtotta a lakókat, de a szúnyogok dicséretükre váló szívós kitartással állták a harcot és szívták tovább a cserkészvért. Cserkészéletem legkeservesebb éjjeli őrségét ekkor álltam. Végre a feljövő nappal beköszöntött szabadulásunk órája. Napközben minden zavartalanul folyt, kedves, kellemes, víg órákat töltöttünk ez új táborhelyünkön, este pedig jött a szigorú orvosi rendelkezés, hogy naplemente előtt sátrakat begombolni, a sátorba pedig takarodó előtt bemenni senkinek sem szabad. Vacsoránkat a szabadtűz füstoszlopában fogyasztottuk el, a szúnyogoknak valószínűleg nem kis bosszúságára, s a közös esti ima után mindegyikünk pár arasznyi kis rést gombolt csak ki a sátorajtaján, azon becsúszott a sátorba, maga mögött a lapokat ismét gondosan összegombolta, a sátorban pedig nagyon óvakodott atól, hogy levetkőzéshez világosságot gyujtson. Igy azután nyugodtan töltöttük az éjszakát.

Az elmondottakból a vízitáborba szálló cserkészcsapat tagjai leszűrhetik a tanulságot. Igy tettünk mi is. A következő nyáron a Szamoson és Tiszán eveztünk végig Csengertől Szolnokig s a paksi éjszakának szúnyogcsípésekkel teli szomorú emléke megóvott minden kellemetlenségtől. Hozzájárult még ehhez a tábori orvos újabb intézkedése, aki a magunkkal hozandó egyéni gyógyfelszerelésül a vazelin és szarvasfaggyú mellett egy üveg flytoxot is kötelezőleg kívánt meg és esti lefekvéskor, elalvás előtt a begombolt sátrát mindenki jól telefújta flytoxszal, hogy a sátorban rekedt szúnyogoknak ezáltal nem jó munkát, hanem jó éjszakát kívánjon. Kedves illatemléke a tiszadobi Andrássy-kastély parkjában vert táborunknak a flytox szaga, amit az enyhe éjszakai szellő éjjeli őrségen a táborból felém fújt.

Puky Pál, cs.-tiszt.

PÁLYÁZAT.

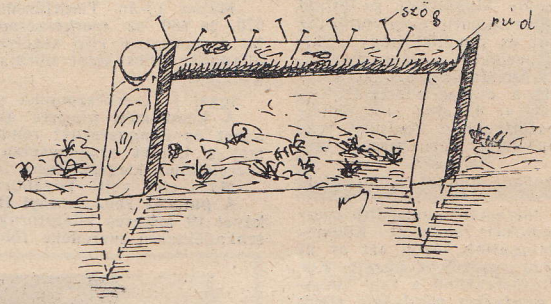
Ezt a kérdést tuzzük ki pályázatnak.

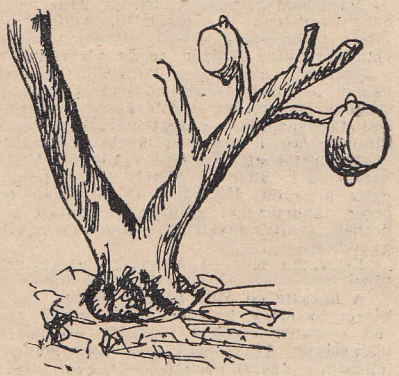
Az angolok ugyanis, akik a reggelihez is igénybeveszik tányéraikat s így négyszer is kénytelenek naponta mosogatni, nem tudják mindig el is törülgetni. Oka ennek a sok eső is. Ezért elmosogatás után ráteszik az állványra s ha megázik, nem történt semmi, legfeljebb még tisztább lett. A fenti képet a Jamboreen rajzolták le, de elmulasztották készítésmódját feltüntetni, ezért most pályázatot hirdetünk és várjuk a lehetőleg rajzokkal illusztrált megoldást.

Melyik a cserkészszerűbb csajkatartó?

A jobboldali két kép a Jamboreen lerajzolt csajkatartókat ábrázolja. A kérdés, melyik cserkészszerűbb?

Jutalom: 1—1 Táborozási Könyv.
Határidő: június 15.

Az egész világ bizalma az
ASPIRIN
tablettákban
igazolja a készítmény kitünő voltát. Felülmulhatatlan meghülésnél és fájdalmaknál. Minden tablettán és csomagoláson látható a valódiság jele a BAYER-kereszt. Kérje kifejezetten az eredeti csomagolást.
BAYER
Gyógyszertárakban kapható.

KODAK
616
JUNIOR

A legújabb Kodak készülék, mely kivitel, felszerelés és egyszerű kezelés tekintetében még az eddigieket is felülmúlja és amellett az ára

csak 49 pengő.

A Kodak 616 Junior a legszebb méretű 6½×11 cm-es képeket készíti. A készüléken Kodak Anastigmat F 7.7 lencse van. Pillanatzára kétféle idő és háromféle pillanatfelvételt (1/25, 1/50 és 1/100 mp.) tesz lehetővé. Fémkioldó. Brillanskereső és külön átnézeti kereső a szemmagasságból való fotografáláshoz. Egyetlen mozduluttal felvételre kész.

Megtekinthető bármely fotoszaküzletben.

Iparos-testvéremtől tanulok jó munkát.

MINDEN CSERKÉSZ
SCHMOLL-PASTÁ-T
HASZNÁL.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Tábortűznél

Ugy illik, hogy az öregek kezdjék a sort. Halljuk hát a **győri Pálffy öregcsapat** beszámolóját!

Áprilisban 7 őrssel vett részt a csapat az országos cserkészportyázáson és bejárta Győr vármegye Szigetközének községeit. Az általános feladatokon kívül környékismereti és szociális vonatkozású adatokat is gyüjtött. Utközben szép propagandát csinált a Magyar Cserkésznek és a Fiatal Magyarságnak, mert a falvak tanult emberei között ezekből a lapokból 60—60 példányt osztott ki.

Májusban a csapat viziraja kedélyes házitombolát rendezett, amelynek jövedelmét a vizesek fölszerelésére és csónakok tatarozására fordítják. Idén egyébként a Pálffy-pákászoknál ugyancsak nekilendült a viziroverkedés. Nyáron regős viziutakat terveznek.

Júliusban avatnak a Pálffyak. De ezúttal nem a csapat székhelyén, hanem a közeli Bácsa községben és az ünnepély jövedelmét az ottani szegény gyermekek iskolázására fordítják. Ugyanakkor regős tábortűz mellett ünneplik a csapat tizedik születésnapját és remélik, hogy a kiránduló városi közönség megtalálja majd a kapcsolatot a falu népével.

Augusztusban 10 napos regősúton bejárják a Dunántúlon azokat a táborhelyeket, ahol az elmúlt tíz esztendő alatt a csapat zászlaját lengette a szellő. Utközben 55 községen vonulnak át és ahol csak lehet, regős tábortüzeket gyujtanak. Ezalatt a csapatotthonban kiállítást rendeznek gyüjteményeikből, tábori és egyéb emlékeiből, kézügyességi tárgyaikból.

Ez aztán igen jó munka! Hozott egy csomó indítást, gondolatot! Éljen!

A bácsalmási 579. Tomori Pál cs. cs. a tél folyamán munkásifjú cserkészei számára hasznos továbbképző tanfolyamokat rendezett. Különösen a munkanélküliek fogadták örömmel és látogatták sűrűn ezt az új intézményt. Az előadók áldozatos munkája szép eredményt hozott. Különösen a kosárfonásban és a gyorsirásban. Egyszersmind a falu lakossága részére is rendeztek liceális előadásokat, amelyeket mindvégig élénk érdeklődés kisért.

Ez a csapat egyébként más nevezeteset is alkotott. Már a Jamboreera ezernél több faragott kézimunkát vitték fel, amelyeket sikerült értékes külföldi tárgyakra elcsereberélni. A gödöllői barátkozások révén azóta is folyton gyarapították gyüjteményüket, amely ilyenképen túlnőtt a csapatgyüjtemények keretén és a Szövetség jóváhagyásával mint **Délvidéki Cserkészmúzeum** nyílik meg június 17-én.

Fiúk! Dörgő Huj, huj, hajrát a bácsalmásiaknak!

Az **V. cserkészkerület** május 6-án tartotta kerületi cserkész-**céllövőversenyét Szegeden.** A vezetőség örömmel állapítja meg, hogy a múltévi eredményekkel szemben jelentős haladás tapasztalható. A versenyzők az összes számokban megdöntötték és lényegesen megjavították a tavalyi rekordokat.

Június 5., 6. és 7-én viszont a **IX. kerület** rendez **országos céllövőversenyt** a debreceni cserkészpark lőterén. A nevezési határidő május 25-e volt, de a hír elkésetten érkezett tábortüzünkhöz, úgyhogy a múlt számban már nem tudtuk közölni.

A pécsi csapatok május 6-án tartották közös fogadalomtételüket a székesegyház előtti téren. Kellemes meglepetésül szolgált az avatottak nagy száma, — a jamboreenak és a komoly belső munkának együttes eredménye. Délután nagy, közös hadijátékot rendeztek, amelyen először alkalmazták együttesen a kettős számlapot és a labdát. Az ellenfél leküldésén, vagy „agyondobásán" kívül még a hadszintéren elrejtett két palackot is meg kellett keresniök a küzdő feleknek, amelyekben titkos irás volt elhelyezve. Mind a két palackot az északi fél találta meg, viszont a déliek igen sok ellenséges harcost küldtek az „örök vadászmezőkre", illetve a „hullatáborba", míg ők aránylag kevés veszteséggel úszták meg a nagy viadalt, amely ezek szerint eldöntetlenül végződött. Este az egész város gyönyörködhetett a hosszú menetoszlopokban, cserfalevéllel díszített kalappal, nótaszóval menetelő cserkészfiúkban.

Az V. kerület testnevelési vezetője „ötpróbás cserkészverseny"-tervet állított össze, abból a megfontolásból kiindulva, hogy a cserkészversenyeknek lényegesen különbözniök kell az általános értelemben vett sportversenyektől. A cserkészverseny elsősorban őrsi, raj-, vagy csapatverseny, a versenyzőket tehát nem egyéni becsvágy fűti. Másodszor: a cél a sokoldalúság kifejlesztése és a férfi-erények érvényesülése.

A verseny tárgya: céllövés 50 m-es távon; terepfutás, 100 méteres, közbeiktatott akadályokkal; úszás, a szabadstílusú, 50 m-es, állóvízben; kerékpározás, 1 km, országúton, vagy pályán és buzogánydobás, 30 méternyire fekvő célra.

Részletes föltételekért forduljunk az V. kerülethez.

A 421. Báthori Gábor cs. cs. főzési versenyt rendezett a pályölgyi irásiysziklánál. Mindenki külön készítette el a rántott levest, rántott sertéshúst és sült burgonyát. A versenyzők (egyenkint) csak két edényt használhattak. És természetesen mindenki a saját főztjét ebédelte. — Izgalmasabb volt, mint bármilyen detektívregény. Az eredmény meglepő! A legszebb húst a csapat legfiatalabb és legkisebb tagja, a mindössze kilenc éves Gézuka sütötte. Bandi viszont, aki odahaza semmi pénzért meg nem ette volna a köménymagos levest, a saját főztjét mennyei élvezettel kanalazta édesanyja legnagyobb csodálatára. Amikor megkérdezték, hogy izlik-e, elragadtatva csak ennyit suttogott: Finom! Dejszen fölsült a kisöreg, mert ezekután próbálja meg otthon fitymálni a köménymagost!

Május 13-án **Tiszafüreden** katolikus nap volt. Kánikulai hőség. A **970. és 989. sz. cserkészcsapatok** mentősátrat állitottak fel, ahol 18 ájultat részesítettek első segélyben. Csak azért „ilyen keveset", mert a fiúk állandóan friss vizet hordtak körül tíz kannában. Volt is keletje, alig győzték!

Igazi jó cserkészmunka volt. Kollektiv napi jótett. Utánozzuk!

A **kecskeméti** piarista gimnázium **118. sz. cs. csapata** színházi előadást és hangversenyt rendezett. „Igazi" színházban. A tiszta jövedelmet a csapat szegénysorsú tagjainak táborozására és a zenekar felszerelésének kiegészítésére fordítják.

Mára elég volt! Továbbra is jó munkát!

A putnoki 769. Serényi Béla cs. csapat áldozatos és fáradságos munkával 19 méteres kilátótornyot épített a Hegyestető-nek kétszáz méteres, szakadékszerű meredeke fölött. Régi szükségletet elégít ki az új kilátó,

ahonnan belátni a Sajóvölgyet, a megszállott Tornaaljat, Csizt és Rimaszombat vidékét. Másfelől a Bükk erdős gerincei, az ózdi füstölgő kémények, a tokaji hegy kékje, északon a Kárpátok körvonalai ébresztenek a szemlélőben büszke és fájdalmas gondolatokat. A kilátó fölavatása Pünkösd másodnapján volt. Az építés munkáját ábrázolja a mellékelt kép.

A MAGYAR CSERKÉSZ POSTÁJA

Többeknek. Határozott felkérés nélkül beküldött **cikkek kéziratait, fényképeket, rajzokat nem tudunk megőrizni.** Lehetőleg minden levélre és cikkre a M. Cs. postájában válaszolunk s a választól számított egy hónapon belül a nem közölhető cikket postabélyeg beküldése ellenében visszaszármaztatjuk. — **Aki első izben kopogtat be** a M. Cs.-hez, irja meg néhány szóval, hogy kicsoda, micsoda, hány éves. Diák-e, iparos-e? A maga ura, vagy még odahaza tartózkodik? Sok félreértést, sértődést kerülhetünk el ezáltal. No meg mégis csak kíváncsi az ember, hogy ki ül vele szemben! . . . — **K. K. Tiszafüred.** A beszámolót a Tábortüzben hozzuk. Csoportképet elvből nem közlünk. A munkában lévő fiúk eleven képét azonban szívesen vettem volna. Legközelebb majd ilyesvalamit kapok, úgye? Üdv! — **Eglis I. Esztergom.** Szép képeidet örömmel továbbitottam a bírálóbizottsághoz. Természetesen visszakapod valamennyit. Csak aztán gondolj ránk, ha a vakációban érdekes, szép dolgokat látsz! Szeptembertől sok szép képet hozhatunk az új metódussal készülő lapban. Emlékezzél meg imáidban nagyszabású terveinkről. — **B. P. Budapest.** Eszperantó-hireket és beszámolókat a férőhelyhez és a mozgalom arányaihoz képest eddig is szívesen hoztunk. Játékok, élmények, érdekes levelezési részletek örömmel látott csemegék. Csak rövidek és fiúsak legyenek! — **B. L.** A filléres M. Cs. csak szeptembertől kezdve jelenik meg. Előfizetni bármikor lehet s az összeg arányos részét betudja a kiadóhivatal a VI—VII—VIII. hónapokban régi köntösben megjelenő számokra. — **Tiszántúli Cserkész!** Iparkodom mind a két jogos követelésteket teljesiteni. A lap jósága nem csak rajtam fordul meg, hanem az előfizetők számán és a cikkirók szorgalmán és minőségén. A másik pont egészen természetes. A vidék ismerkedését és a lap „budapestietlenítését" a Tábortűz-ben máris csinálom, amennyire az rajtam múlik. Sajnos, kevesen számolnak be a munkájukról, úgy, hogy abból tanulni lehessen a közösségnek. Üdvözlet!

A Magyar Cserkészszövetség Hivatalos Lapja.
Előfizetési ára egész évre 12 pengő. Félévre 6 pengő. Negyedévre 3 pengő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Nagy Sándor-u. 6. Cserkészház.
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
KOSCH BÉLA dr.
Kiadja a Magyar Cserkészszövetség.

Együtt van már a tábori részvételi díjad? Ha a tejet propagálod, könnyebben juthatsz táborba.

„Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. Budapest, I., Horthy Miklós-út 15. — Igazgató: Laiszky Jenő.

REJTVÉNYEK

Rovatvezető: *A 64. sz. Sz. Asztrik-csapat.*

Minden, a Rejtvényrovatot érdekiő levelezést a csapat címére (Sopron, Bencés-gimnázium) kell küldeni.

Nagyoknak.

Beküldte: *Pápay Elemér,* 585.

KOUC
DÉLÁCSOK
ELEM
KRACB
ETRÉ
LISKOMIFK
CSAARN
ÓI
GOYÓMR
ATOT

4 pont.

Az alább felsorolt betűkből alkossatok értelmes, és minden fiú-ember számára kívánatos szavakat úgy, hogy minden sorhoz egy betűt hozzápótoltok. A bepótolt betűket felülről lefelé olvasva a mult századi magyarság hirhedt alakjának nevét kapjuk. Ezt küldjétek be megfejtésül.

2. Névjegyrejtvény. Beküldte:

Kánosnay Mór
Csát

2 pont.

kicsinyítő a Fertő ó = o

1 pont.

Ha e névjegy betűit helyesen rakjuk össze, megtudjuk Kánosnay úr kitüntetését is.

Kicsiknek:

ed ed ed
ed ed ed
ed
é = e

Magyarország, Svájc, Litvánia, Ausztria, Dánia, Anglia, Olaszország.

2 pont.

12 óra — z &

2 pont.

Mindkettőt beküldte: *Szabó Lajos.*

3. Mi ez? Minél többet adsz hozzá, annál kisebb lesz, minél többet veszel el belőle, annál nagyobb lesz. (1 p.)

b) Hány betű van a bibliában. (1 p.)

c) Miféle verésre van a legnagyobb szükségünk. (1 p.)

KOPASZ üt — p

3 pont.

A május 1. szám helyes megfejtései.

Nagyoknak. 1. Mind a mellett. 2. Kivele. 3. *Keresztrejtvény. Vizszintes.* 2. kavar, 6. a líra, 10. altábor, 26. padisah, 29. Teleki P., 33. o mio, 39. a negyedik jamboree itt lesz, 50. treff, 65. a cserkészdaloskönyv, 73. a cserkészrendőröknek, 78. beéri.

Függ. 1. A világjamboree megrendezése, 12. or, 22. lébia, 27. alga, 29. Tier. 31. posta, 32. a nóta, 36. terv, 50. tolmács, 51. fatuskó, 57. neoöv, 62. asri.

Kicsiknek. 1. Valószínű. 2. Nemzeti nagytábor. 3. *Keresztrejtvény. Vizszintes:* 1. kalap, 6. hódít, 9. sarok. *Függőleges:* 1. kehes, 3. ledér, 4. patak. 4. *Keresztrejtvény. Vizszintes:* 1. paripa, 8. lavina, 10. óralap, 13. akarat. *Függőleges:* 1. palota, 2. akarok, 4. panama, 5. alapít.

Üzenetek.

P. E. 585. Elemér, sok rejtvényt várunk még tőled. Tele vagy ötletességgel. Minél inkább az általánostól eltérőt kérünk. Szeretettel várjuk új küldeményedet. melyben bizonyára lesz újdonság. — **Többeknek.** A jutalmat a Cserkészszövetség G. H.-a (gazdasági hivatal) küldi. Hozzánk hiába fordultok, mert egyetlen lyukas krajcárunk sincs. Szervusztok.

Vezetőképző-táborok 1934. nyarán.

A) **Központi tisztitáborok.**

(Elsősorban próbázott tisztek részére.)

Helyük: Hárshegyi Cserkészpark. Részvételi díj: 12 P.

34. Központi tisztitábor, 1934 június 30—július 10-ig. Vezető: dr. Sztrilich Pál orsz. vezetőképző vezetőtiszt. Tapasztalt, régi vezetők számára.

35. Központi tisztitábor, július 14—24. Vezető: dr. Major Dezső, orsz. ügyv. elnök.

36. Központi tisztitábor, július 28—aug. 7. Vezető: dr. Zsembery Gyula, orsz. társelnök.

37. Központi tisztitábor, aug. 11—21. Vezető: Éry Emil orsz. kisfiú-vezetőtiszt.

38. Központi tisztitábor, aug. 18—28. Vezető: vitéz Faragó Ede orsz. cserkész-vezetőtiszt.

B) **Tisztitábor tanfolyamok.**

2. Tisztitábor tanfolyam, június 23—25. a Hárshegyi Cserkészparkban. Vezető: dr. Major Dezső, orsz. ügyv. elnök.

C) **Rover vizivezetői tábor.**

5. sz. Vizivezetőképző-tábor rover-vezetők részére a Központi Vizitelepen, július 21-től (szombat, d. u.) július 27-ig (péntek). Vezető: Kolozsváry Béla vezetőtiszt. Részvételi díj 10 P.

D) **Kisfiúvezetői tábor.**

5. sz. Központi kisfiú-vezetői tábor a Hárshegyi Cserkészparkban július végén 5 napig. Vezető: Éry Emil vezetőtiszt. Részvételi díj 7 P.

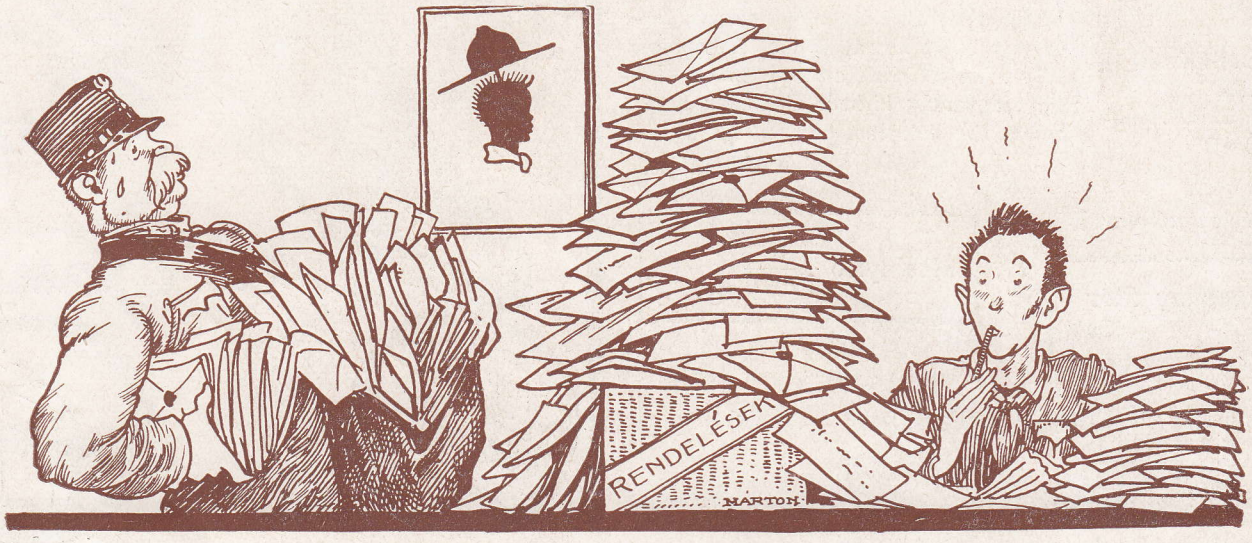
E) **Öregvezetői tábor.**

4. sz. öregvezetői tábor augusztus 19—21-ig a Hárshegyi Cserkészparkban. Vezető: dr. Sík Sándor és dr. Herman János. Öregcserkészek és cserkészvezetők részére.

Jelentkezéseket a Cserkészszövetség címére (Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.) kell küldeni.

MOST

rendelj táborra

és ne az utosó pillanatban!

Tarts már most felszerelési vizsgálatot.
Egészítsd ki . . .
és ne felejtkezz meg az aluminium holmikról, amelyek rendkívül kedvezményes árú akcióját **június hó végéig** folytatjuk.

Kérj nyári árjegyzéket.

CSERKÉSZBOLT

csak a Cserkészházban

BUDAPEST, V., NAGY SÁNDOR-UTCA 6.

(a Vilmos császár-út 48. számú háztól — villamos megálló — harmadik épület.)

TELEFON: 11—2—34, 18—7—64. **POSTATAKARÉKSZÁMLASZÁM: 34.383.**

„Élet" Irodalmi és Nyomda Rt. Budapest, I., Horthy Miklós-út 15. — Igazgató: Laiszky Jenő.